

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 6094
BİLİM VE KÜLTÜR ESERLERİ DİZİSİ • 1579

ALICE HARİKALAR ÜLKESİNDE

LEWIS CARROLL

Mütercim *Kismet Burian*

Yayın Yönetmeni *Ercan Şen*

Yayın Koordinatörü *Hakkı Uslu*

Yayın Sorumlusu *Sergül Erkene Madencioğlu*

Sen Okuma *Huri Dursun*

Kapak Tasarımı *Yusuf Kot*

Dizgi - Baskı *Semih Ofset*

Büyük Sanayi Çilingir Sok. No.: 26/47 İskitler/Ankara

Sertifika No. 12613

Türkçe yayın hakları MEB, 2016

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında,
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

1. Baskı 1946

6. Baskı 2016 (3000 Adet)

ISBN 978-975-11-0320-8

DÜNYA
KLASİKLERİ

İdare Yeri *MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü*

Eğitim Araçları ve Yayınlar Dairesi, Kültür Yayınları Koordinatörlüğü

MEB Beşevler Kampüsü I Blok, 06560 Yenimahalle/ANKARA

Tel. 0312 413 36 48 • Belgegeçer 0312 222 40 85

Satış Yeri *MEB Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü*

Atatürk Bulvarı Milli Müdafaa Cad. No.: 6 Kat: 6 Kızılay/ANKARA

Tel. 0312 413 42 03 • Belgegeçer 0 312 419 20 14

kulturyayinlari.meb.gov.tr • kulturyayinlari@meb.gov.tr

Bu kitap, eserin 1946 nüshasının basımıdır. Maddi hatalar düzeltilmiştir.

Carroll, Lewis, (1832-1898)

Alice harikalar ülkesinde / Lewis Carroll ; çeviren: Kismet Burian. --
6. bsk. -- Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 2016.

119 s. : res. ; 19 cm. -- (Millî Eğitim Bakanlığı yayınları ; 6094 .

Bilim ve kültür eserleri dizisi ; 1579 . Dünya klasikleri)

ISBN 978-975-11-0320-8

1. Çocuk hikâyeleri, İngiliz. I. Burian, Kismet. II. Seriler. .

808.06832

Alice
..Harikalar
Ülkesinde
Lewis Carroll

Mütercim
Kısmet BURİAN

Ankara, 2016

Sunuş

İnsanoğlunun gemişı ile geleceği arasındaki bağı kuran, bu bağı anlamlandıran, tarihten bugüne tüm birikimlerini aktaran ve geliştiren en kıymetli varlığı kitaptır.

Dünyanın Őartları nereye giderse gitsin bilgi ve insan arasındaki bu sırlı bağ bozulmayacak, kopmayacak ve daraltılamayacaktır. Tarih boyunca bu gerçek, defalarca sınanmış ve nice ağır imtihanlara rağmen değişmeden varlığını sürdürmüştür. Kitabın bize sunduklarına duyduğumuz ihtiyaç, insanlığımızın varoluşunda saklıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı, kitabı ve okumayı eğitimin destekleyici bir parçası değil; asli unsuru olarak gören bir anlayışı ve bu anlayışa uygun politikayı yıllardır uygulamakta ve savunmaktadır. Bu sebeple Bakanlığımız, kitap yayıncılığında köklü ve zengin bir geleneğe sahiptir.

Milli Eğitim Bakanlığının farklı dnemelerde izlediği yayın politikasına yakından bakıldığında yeryüzünün büyük birikiminin esas alındığı, dar erveli düşünülmediği görülecektir. Batı klasiklerinin yanı sıra Çark klasiklerinin de yayımlanması, meselenin büyük düşünülerek ele alındığını göstermektedir.

Yıllar içinde Bakanlığımızın mkteseabatında biriken eserlerin sahip olduğu kimi özellikler, bu yayınları daha mühim hle getirmiştir. Dil zenginliği, tercmelerdeki nitelik, kitap seçimlerindeki isabet Millı Eğitim Bakanlığının yayımladığı eserleri pek çok bakımdan değerli kılmaktadır.

Cumhuriyetimizin yüzüncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağımız 2023 tarihi, sembolik anlamlarının yanında, stratejik değer taşıyan ve Devletimizin temel motivasyonunu teşkil eden bir hedefin adıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı olarak bu hedefe uygun kitapları yayımlayarak milletimizin büyük yürüyüşünü eğitim alanlarında oluşturacağımız okuma iklimi ile desteklemek arzusundayız.

2023 Yayın Dizisi geçmişimizi geleceğimize bağlayan bir muhteva çalışmasıdır ve öğrencilerimize, gençlerimize yerli, milli ve evrensel insanı değerleri kazandırmak gayesine matuftur.

Bu büyük birikime katkıda bulunan, aramızdan ayrılmış Maarif Vekillerimizi, Maarif mensuplarımızı, muharrirlerimizi, mtercimlerimizi rahmetle; onların bıraktıkları eserleri daha da zenginleştirerek bugünlere ulaştıran Millı Eğitim Bakanlarımızı ve mesai arkadaşlarını saygıyla anıyorum. 2023 Yayın Dizisi'nin hayırlara ve iyiliklere vesile olması temennisiyle, başta Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz olmak üzere, emeği geçen bütün mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Nabi AVCI
Millı Eğitim Bakanı

Bu eser, üslup ve imla olarak 1946 nüshasının aynısıdır.

KİTABA BAŞLAMADAN

“Alice” dünya edebiyatında başlı başına bir nevi teşkil ediyor. İlk Oxford’lu matematik profesörü Charles Dodgson’un, bir sandal gezintisi sırasında üç küçük kıza anlattığı masaldan fazla bir şey değilken, 1865 tarihinde kitap şeklinde çıkmasıyla şöhretinin dünyayı tutması, hemen birçok dillere çevrilmesi bir oldu. Hattâ kraliçe Victoria bile bu kitaptan o kadar hoşlanmış ki, yazardan, başka eseri çıkarsa hemen kendisine göndermesini istemiş. Bu arzusuna karşılık gönderilen kitaba epeyce şaşmış olacaktır; çünkü Charles Dodgson’un bundan sonra çıkan kitabı “Determinanlar Üzerine bir Deneme” oldu! Gerçi ağırbaşlı profesörün kendi sahasında yazılmış böyle daha birçok ilmî eseri vardır; fakat şöhretini onlara değil, Lewis Carroll takma adıyla çıkardığı “Alice Harikalar Ülkesinde”, “Aynanın İçi, Alice Orada Neler Gördü” gibi şaheser saçmalarına borçludur.

Garip gibi görünebilirse de “Alice” ile başlayan bu çeşit eserler hem edebiyat tarihine giriyor, hem *nonsense* (saçma) diye vasıflandırılıyor. Lewis Carroll’dan bir zaman evvel Lear isminde bir ressam da, yine tanıdık çocukları için, yaptığı gülünç resimler ve bu resimlere uygun düşen beş altı mısralık saçma kıtalarla pek hoş gitmişti. Lewis Carroll da eserini kız çocuklarına, bilhassa Alice adlı bir küçüğe, olan muhabbetinden yaratmış; yaratırken de onları memnun etmekten başka bir şey düşünmemiştir. Bu noktayı, eserde gizli bir felsefe bulmak merakına kapılmamak için, her zaman hatırlamalıdır. Akla ne eserse onu

gerçekleşir göstermek, tam bir maksatsızlık ve tam bir hayal azatlığıdır ki bu kitabı İngiliz edebiyatında çocukların baş kitabı edivermiştir.

Bununla beraber “Alice” pek çoğumuzun unutulmaya mahkûm ve müstahak saçmalarından da değildir. Onu, matematik bilen, mantığı da çok seven bir ilim adamı, yazmıştır, içindeki saçmaların birçoğu, günlük hareket yahut sözlerimiz aşırı bir mantıkla sorguya çekilince ne hal alıyor, onu gösteriyor. Ama eser sadece mantık da değil. Onda psikoloji ile psikanaliz birer bedahet diye bel-lenmeden önce şuur-altı dünyasını ve rüyalar âlemimi — bütün birbirini tutmaz taraflarıyla — edebileştiren bir muhayyile de kendini gösteriyor. Kitabın, küçükler kadar büyüklere de kendini sevdirmesi bu hususiyetlerinden olsa gerektir.

ALİCE HARİKALAR ÜLKESİNDE

I

Tavşan deliğinden aşağı

Ablasının yanında sırada otura otura artık Alice'in canı sıkılmaya başlamıştı, yapacak bir şey bulamıyordu. Bir iki kere ablasının okuduğu kitaba göz attı, ama onda da ne resim vardı, ne muhavere. Alice kendi kendine, "Resimsiz, muhaveresiz kitap da ne işe yarar ki?" diye şaştı.

Bunun üzerine düşünmeye başladı (pek de düşünemiyordu ya, hava çok sıcaktı, onun da uykusu gelmiş, sersem olmuştu), acaba papatyalardan bir çelenk örnek, papatya toplamak zahmetine değer mi diye aklından geçiriyordu. Tam o sırada birden pembe gözlü bir Beyaz Tavşan yanından koşup geçti.

Bunda öyle şaşılacak bir şey yoktu, Alice Tavşan'ın "Ay! ay! Geç kalacağım!" diye söylendiğini duyduğu zaman da pek öyle şaşırmadı (sonra düşününce "Buna şaşmalıyım" dedi, fakat o sırada tabii karşılaşmıştı) ama Tavşan *yeleğinin cebinden bir saat çıkarıp* bakarak acele acele gitmeye başlayınca Alice fırlayıp ayağa kalktı: çünkü birdenbire farkına varmıştı: o zamana kadar ne yelekli bir tavşan görmüştü, ne de yelek cebinden saat çıkaran tavşan! Merakından tarlada Tavşanın arkasından koşmağa başladı, neyse tam zamanında yetişti de onun bir çit altındaki koca bir tavşan deliğine girdiğini gördü. Alice kendini deliğe attı: buradan bir daha nasıl çıkabileceğini düşünmek aklına bile gelmemişti. Tavşan deliği evvelâ bir tünel gibi düz gidiyor, sonra birdenbire dikleşiyordu. Alice bir an bile düşünmeğe vakit bulmadan kendini düşüyor buldu. Ya kuyu çok derindi, yahut Alice çok yavaş yuvarlanıyordu: çünkü düşerken etrafına bakınacak, arkasından neler gelecek bakalım, diye düşünecek vakit buldu. Alice önce nereye gittiğini görmek için aşağı bakmağa çalıştı ama etraf o kadar karanlıktı ki hiçbir şey seçemedi: sonra kuyunun yanlarına bakmaya başladı, duvarların kitap rafları, dolaplarla kaplanmış olduğunu gördü. Şurada burada da tahta çivilere asılmış haritalar, resimler vardı. Raflardan birinin önünden geçerken bir kavanoz aldı:

kavanozun üstüne “Portakal Reçeli” yazılı bir etiket yapıştırılmıştı, ama kavanozun içi boş çıkınca Alice’in canı fena halde sıkıldı. Kavanozu aşağı atacaktı, sonra birinin kafasına gelip öldürürer diye korktu, ne yapıp yapıp düşerken önünden geçtiği raflardan birine koyuverdi.

Kendi kendine “Eh” diye düşündü, “böyle bir düşüşten sonra bir daha merdivenlerden aşağı yuvarlansam da aldırmam! Evde herkes de bana: aman ne cesur! der. A, evin tepesinden bile düşsem aldırmam!” (Belki de doğrudu bu.)

Düş babam düş. Bu düşmenin bir sonu gelmiyecek miydi acaba? “Şimdiye kadar kaç mil düşmüş olabilirim?” diye söylendi, “Dünyanın ortasına yaklaşıyor olmalıyım. Dur bakayım, galiba dört bin mil eder...” (Çünkü, sizin anlayacağımız, Alice sınıfta bu çeşitten birçok şeyler öğrenmişti: bilgisini göstermek için bu fırsat pek de iyi bir fırsat sayılmazdı: bir dinleyen yoktu, ama yine de tekrarlaması faydasız değildi.) “Evet mesafe bu kadar olacak.. Ama acaba hangi Arz, hangi Tul derecesine geldim?” (Alice’in ne Arz ne Tul derecesinden haberi vardı, ama bu kelimeler kulağa hoş geliyordu, gösterişliydi.) Biraz sonra tekrar kendi kendine konuşmağa başladı.

“Acaba dünyanın bir tarafından öbür tarafına kadar düşecek miyim! Kendimi baş aşağı yürüyen insanlar arasında buluvermek çok hoş olacak doğrusu! Antrepoydu galiba!” (Bu sefer onu dinliyen bulunmadığına sevindi, çünkü kelime kendine bile doğru görünmemiştir.) “Ama tabii onlara memleketin ismini sormak icabedecek. Kuzum efendim, burası Yeni Zelanda mı, yoksa Avusturalya mı?”

Bu sözleri söylerken selâm da vermeğe kalkıştı, havada yuvarlanırken üstelik bir de *selâm vermek* (düşünün bir kere, siz olsaydınız bu işi becerebilir miydiniz?) “Kimbilir beni ne cahil bir kız zannederler! Hayır, hayır sormak olmayacak: belki bir yerde yazılı görür de okurum.”

Düş babam düş. Yapacak başka bir iş bulamadığından Alice tekrar konuşmağa başladı “Ah! Dinah bu gece beni çok arar.” (Dinah, kedisinin adıydı) “İnşallah çay vakti bir tabak sütünü vermeği unutmazlar. Dinah’cığim keşke burada benimle beraber olsaydın! Havada ne yazık ki fare mare yok, ama, istersen yarasa tutabilirdin. O da fareye pek benziyor zaten. Ama kediler yarasa yer mi acaba?” (Sözün burasında Alice uyuklamaya başlamıştı, ama gene de kendi kendine, rüyada gibi söylenip duruyordu) “Kediler yarasa yer mi? Kediler yarasa yer mi?” Arasına da “Yarasa kedi yer mi?” diyordu. Hoş, zaten ikisine de cevap veremedikten sonra, hangi şekilde sorarsa sorsun, ne ziyanı vardı? Uyuklamağa başladığını hissetti, hattâ rüya da görüyordu, rüyasında Dinah ile elele yürüyor, ona ciddî ciddî, “Dinah, şunun doğrusunu söyle: sen hiç yarasa yedin mi?” diye soruyordu. Ansızın bir gürültü oldu: güm! Pat! Alice bir kuru yaprak yığınının üzerinde oturup duruyordu, o uzun düşüş artık bitmişti.

Alice’in bir yeri acımamıştı, hemen ayağa fırladı, başını kaldırıp baktı, yukarısı kapkaranlıktı; önünde uzanan başka bir koridorda hâlâ acele acele koşan Beyaz Tavşanı gördü. Kaybedecek vakti yoktu. Alice rüzgâr gibi Tavşanın peşinden koştu, bir köşeyi dönerken onun “Vay kulaklarım, vay bıyıklarım, ne kadar da geç oldu!” diye söylediğini işitti. Alice Tavşana iyice yaklaşmıştı ama köşeyi dönünce onu bir yerlerde göremedi, şimdi tavana asılı bir sıra lâmba ile aydınlanan uzun, basık bir salondaydı.

Salonun dört bir tarafında kapılar vardı, ama hepsi de kilitliydi, Alice her kapıyı açmaya uğraşarak iki yanı do-laştıktan sonra, buradan nasıl çıkacağım diye derin derin düşünerek salonun ortasına doğru yürüdü.

Derken karşısına üç ayaklı bir masa çıktı. Masanın her tarafı camdan yapılmıştı: üzerinde de yalnız küçücük bir altın anahtar vardı. Alice bunu görür görmez, muhakkak kapılardan birinin anahtarı olacağını düşündü. Ama ner-de!... Ya anahtar delikleri çok büyük, ya anahtar pek küçük geliyordu: hulâsa kapılardan hiçbirini açamadı. Alice salo-nu ikinci defa dolaşırken alçak bir perdenin önüne geldi, bu perdeyi daha önce farketmemişti, arkasında da küçük bir kapı vardı. Alice hemen o küçük altın anahtar bu minicik kapının kilidine soktu, anahtarın kilide uyduğunu görünce öyle sevindi ki! Kapı küçük bir geçide açılıyordu, geçit de ancak bir fare deliği kadar genişti, fazla değil. Alice diz çöktü ve geçidin öbür ucunda ömründe görmediği kadar güzel bir bahçe gördü. Ah, bu karanlık geçitten kurtulup o serin çeşmeler, o renk renk çiçek tarlaları arasında do-lanmaya can atıyordu.. Ama kapıdan başı bile sığmıyordu: zavallı Alice “Zaten omuzlarım geçmeden başım geçmiş ne işe yarar?” diye düşündü “Ah! Bir dürbün gibi uzayıp kısalabilseydim ne olurdu! Nasıl başlayacağımı bilsem bel-ki de becerirdim ya.” Çünkü deminden beri öyle olmayacak şeyler olmuştu ki Alice artık yapılması imkânsız pek az şey bulunduğuna inanıyordu.

Hep böyle kapı önünde beklemenin bir faydası yoktu, onun için Alice de başka bir anahtar, yahut insanın nasıl dürbün gibi uzayıp kısalacağını usullerini öğreten bir kitap ele geçirmek ümidiyle tekrar masaya gitti. Ama bu

sefer de masanın üstünde bir şişe buldu. Alice, “Eminim ki demin burada değildi” dedi. Şişenin yuvarlak boynunda bir yafta asılıydı, üzerinde de güzel basılmış kocaman harflerle “BENİ İÇ” yazılıydı.

“Beni iç” demesi kolaydı, ama akıllı küçük Alice’in bu işi hemen yapmaya niyeti yoktu. “Hayır, hayır” dedi “önce bakayım üstünde *zehirli* işareti var mı, yok mu?” Çünkü Alice, arkadaşlarının öğrettikleri tedbirlere kulak asmadıkları için yanan, vahşi hayvanlara yem olan, daha bir sürü fena akıbetlere uğrıyan çocuklara ait birçok güzel hikâyeler okumuştur. O hikâyelerde meselâ şöyle nasihatler vardı: kızgın bir ocak demirini uzun müddet tutarsanız eliniz yanar, sonra, eğer parmağınız bıçakla derin kesilirse kanar. Alice’in hiç unutmadığı bir tanesi daha vardı: eğer üzerinde “zehir” yazılı bir şişeden çok içerseniz, ergeç bir şey olursunuz.

Ama bu şişede “zehir” işareti falan olmadığı için, Alice içindekini tatmaya cesaret etti, tadınca da pek güzel buldu. (Sahiden de kiraz tatlısı, krema, kızarmış hindi, ananas, karamelâ, tereyağlı kızarmış ekmek lezzeti vardı.) Onun için hemen içip bitirdi.

Alice “Garip bir şeyler oluyorum!” dedi. “Sanki bir dürbün gibi kısalıyorum”.

.....

Hem sahiden de böyle oluyordu: şimdi Alice üç parmak boyundaydı, artık o küçük kapıdan geçip, o güzel bahçeye girebilecek boyda olduğunu görünce yüzü güldü. Ama önce, belki daha kısalırım, diyerek, bir iki dakika bekledi, biraz telâşlanıyordu “E, olur ya, kısala kısala

mum gibi eriyip bitiveririm” diyordu. “Neye benzerim o zaman acaba? Mum alevinin söndürüldükten sonra neye benzediğini gözünün önüne getirmeğe çalıştı, çünkü evvelce böyle bir şey gördüğünü hiç hiç hatırlamıyordu.

Bir müddet sonra, artık daha fazla bir şeyler olmadığını görünce, hemen bahçeye girmeğe karar verdi. Ama zavallı Alice! tam kapıya geldiği zaman bir de baktı ki altın anahtarı almayı unutmuş, masaya koştığı zaman da gördü ki artık masaya yetişmesi imkânsız bir şey olmuş. Anahtarın cam masanın üstünde durduğu pek güzel görülüyordu. Alice ayaklardan birine tırmanmaya uğraştı, ama cam olduğu için öyle kaygandı ki tırmanamadı. Artık boşuna uğraşmaktan yorulunca, oturdu yere başladı ağlamaya zavalılık.

Sonra kendi kendini sert sert azarladı “Hadi sus, böyle ağlayıp durmaktan bir fayda gelmez!” dedi. “Hemen susacaksın, anladın mı!” Alice hep kendine güzel güzel nasihatler verirdi (ama onları pek seyrek tutardı). Hattâ bazan kendini gözlerine yaş getirecek kadar haşlardı: bir seferinde de gene kendi kendine oynadığı kroket oyununda, mızıkçılık ettiği için kendini tokatlamaya kalkmıştı. Bu garip tabiatlı çocuk kendini iki insan yerine koymasını pek severdi. Zavallı Alice “Ama şimdi kendimi iki insan yerine koymanın bir faydası yok!” diye düşündü. “Doğru dürüst bir tanelik halim bile kalmadı ki!”

O sırada gözleri, cam masanın altında duran küçük bir şişeye ilişti, hemen açtı, içinde üzerine kuş üzümleri ile “BENİ YE” yazılmış küçücük bir çörek buldu. Alice, “Eh, ben de yerim öyleyse” dedi. “Eğer bu çörek boyumu uzartırsa masaya yetişir anahtarı alırım, yok, eğer daha kısaltırsa bu sefer de kapının altından geçerim, yani boyumu

ister büyültsün ister küçültsün bahçeye girebileceğim, hangisi olursa olsun umurum da değil!”

Bir parça ısırdı, bir taraftan da kendine “Acaba hangisi olacak?” diyordu. Büyüyor mu küçülüyor mu diye anlamak için elini de başına koydu, ama baktı ki boyu farketmiyor, buna şaşıtı. Tabii insan çörek yiyince boyu yine eskisi gibi kalır; ama Alice olmayacak şeyler olmasına o kadar alışmıştı ki her şeyin alışıldığı yolda olması ona tatsız, manasız geliyordu.

Onun için oturdu çöreğin hepsini bir güzel yiyip bitirdi.

II

Gözyaşı birikintisi

Alice “Büsbütün acayıpleştikçe acayıpleşiyor!” diye haykırdı (o kadar şaşırmıştı ki artık doğru dürüst konuşmasını bile unutmuştu). “Şimdi de dünyanın en büyük teleskopu kadar uzuyorum! Allaha ısmarladık ayakkabılarım!” (Çünkü ayaklarına baktığı zaman onları o kadar uzakta buldu ki, hemen hemen görünmüyorlardı). “Ah, benim zavallı ayakkabılarım! Şimdi sizin ayakkabılarınızı, çoraplarınızı kimler giydirecek! Her halde ben giydiremeyeceğim! Sizlerden o kadar uzaktayım ki sizi düşünüp de derde sokmam kendimi, başınızın çaresine bakın...” Sonra düşündü: “Ama onlara biraz daha yumuşak davranmalı, yoksa istediğim yere yürümezler sonra! Düşüneyim hele: onlara yılbaşında bir çift yeni ayakkabı hediye ederim.”

Kendi kendine hediyesi nasıl vereceğini tasarlamaya başladı. “Tabii hediyesi postacı götürür” diye düşündü: “insanın kendi ayağına hediye göndermesi ne tuhaf olur, yarabbi! Adres de pek acayip olacak.”

Alice'nin Sayın sağ ayağı

Ocak seccadesi

Ocak parmaklığı civarı

Alice'in sevgileriyle

aman, saçmalıyorum ben de! "Tam o sırada başı salonun tavanına çarptı: şimdi boyu üç metreyi bulmuştu. Alice hemen altın anahtarı kaptı, bahçenin kapısına koştu.

Zavallı Alice! Bütün elinden gelen ancak yere yatıp tek gözü ile bahçeye bakmaktı. O tarafa geçmek şimdi her zamandan daha ümitsiz bir işti, kızcağız oturup tekrar ağlamaya başladı.

Sonra "Kendinden utanmıyor musun" dedi, "senin gibi koca kız (bu söylediği pek yerindeydi) böyle ağlar mı hiç? Kes şu ağlamayı diyorum sana!" Ama gene de, etrafında salonun yarısına kadar yayılan beş santim derinliğinde bir gözyaşı birikintisi meydana gelinceye kadar, litrelerce yaş dökerek ağladı durdu.

Bir müddet sonra uzaktan ayak pıtırdsı işitti, kimin geldiğini anlamak için alelacele gözlerini sildi.

Bu gelen bir elinde yelpazesi öbür elinde beyaz eldivenleriyle, fevkalâde şık giyinmiş Beyaz Tavşandı. Acele acele yürüyor, yürürken de kendi kendine "Ah! Düşes, düşes! Beklettimse kimbilir ne kızacak!" diye mırıldanıyordu. Alice öyle ümitsiz bir haldeydi ki kimden olsa yardım istiyecikti: onun için Beyaz Tavşan biraz daha yaklaşınca alçak bir sesle çekine çekine "Biraz bakar mısınız efendim.."dedi. Tavşan öyle bir ürktü ki eldivenleri de yelpazeyi de yere düşürdü, sonra olanca hızıyla karanlığa doğru kaçıp kayboldu.

Alice yelpaze ile eldivenleri yerden aldı, salon çok sıcak olduğu için, bir taraftan konuşurken bir taraftan da yelpazelenmeye başladı. "Aman Allahım! Bugün her şey de amma acayip ha.. Halbuki daha dün her zamanki gibiydi. Acaba dün gece değiştim mi ben? Dur bakayım düşüneyim: bu sabah kalktığım zaman gene evvelden olduğum gibi miydim acaba? Biraz değişiklik hissetmiştim kendimde gibi geliyor. Ama eğer ben değilsem yeni bir mesele çıkıyor: acaba kimim? İşte asıl bilinmez bilmece bu!" Ve

hangisinin yerine geçtiğini anlamak için yaşıtı olan bütün çocukları görünün önünden geçirmeye başladı.

“Eminim ki Ada değilim” dedi “onun saçları uzun bukledir, halbuki benimkinde bukle namına bir şey yok. Mabel de olamam, çünkü ben çok şeyler biliyorum, onunsa bildiği şeyler öyle az ki.. Hem o o, ben de *ben'im* .. Aman Allahım! Ne şaşırtıcı işler bunlar! Bakayım, eskiden bildiğim şeyler şimdi de bilebilecek miyim? Dur bakayım: Dört kere beş on iki, dört kere altı on üç dört kere yedi... Ay! Bu gidişle dünyada yirmiye kadar gelebileceğim.. Ama kerrat cetvelinden pek bir şey anlaşılmaz. Bir de coğrafyayı deneyelim. Londra Paris'in merkezidir, Paris Roma'nın merkezidir, Roma da... Hayır, hepsi yanlış oldu, biliyorum Muhakkak Mabel olmuşum! Bakalım, 'Nasıl da küçük..' şiirini okuyabilecek miyim.” Sonra ders anlatırken yaptığı gibi ellerini kucağında kavuşturdu, manzumeyi okumaya başladı: fakat sesi acayip ve kısık çıkıyor, kelimeleri olduklarından başka türlü sıralıyordu.

“Nasıl da küçük timsah
Kuyruğunu parlatır,
Nil sularını altın
Pullarından çağlatır,”

“Ne keyifle sırttır
Pençelerini gererek;
Gülen ağzı açıktır,
Balıklara buyrun der!”

Zavallı Alice “Eminim, bu kelimeler doğru değil” dedi, gözleri tekrar yaşardı “Eh, belli artık ben Mabel'im” dedi. “Demek gidip o daracık evde oturacağım, oynayacak oyun-

caklarım olmayacak, hem sonra, ah! öğrenecek bir sürü dersim olacak! Hayır kararımı verdim: eğer Mabel'sem burada kalırım. Başlarını uzatıp istedikleri kadar "Hadi şekerim, gel yukarı!" desinler: sadece onlara bakıp "Ben kimim öyleyse? derim, önce bunu söyleyin, eğer o insan olmak hoşuma giderse yukarı gelirim, gitmezse başka bir insan oluncaya kadar burada kalırım." Sonra gözleri birdenbire yaşararak, "Ama ah.." diye bağırdı, "Ah! Keşke başlarını uzatsalar! Artık yalnızlık canıma tak dedi!."

Bunları söylerken Alice, ellerine baktı, bir de ne görsün, konuşurken konuşurken Tavşanın eldivenlerinden birini giymemiş mi?.. "Nasıl oldu giyebildim?" diye düşündü "Gene küçülüyor olmalıyım." Kalktı, boyunu ölçmek için masanın yanına gitti, tahminine göre boyu şimdi aşağı yukarı altmış santim olmuştu, hem durmadan da kısalıyordu. Bunun sebebinin elinde tuttuğu yelpaze olduğunu anlayınca hemen onu yere attı, neyse, büsbütün kısalıp küçülmekten tam zamanında kurtulmuştu.

"Az kalsın kurtulamıyacaktım!" dedi, birden bire bu kadar değişmekten çok korkmuştu, ama büsbütün yok olmadım diye de çok seviniyordu. "Haydi, şimdi doğru bahçeye?" diyerek bütün hızı ile küçük kapıya koştu. Ama, nerde! Küçük kapı gene kapalıydı, altın anahtar da gene eskisi gibi camdan masanın üstünde duruyordu. Zavallı kızcağız, "İşte şimdi her şey beterin beteri oldu, çünkü evvelce hiç bu kadar kısalmamıştım, hiç! doğrusu işler çok fena gidiyor" dedi.

Bu sözleri söylerken, birden ayağı kaydı, sonra cump! diye çenesine kadar tuzlu bir suya battı. Önce, "Nasıl olduysa denize düştüm galiba" diye düşündü, "eğer böyleyse dönüşte trenle gidebilirim" dedi (Alice şimdiye

kadar daha bir defa deniz kıyısında bulunmuştu: orada görüp toptan verdiği hükme göre: İngiltere sahillerinde insan nereye giderse gitsin birçok banyo arabalarına¹, ellerinde tahta küreklerle kumu kazan çocuklara raslar, sonra bir sıra pansiyon gelir, onların arkasında da istasyon vardır.) Ama az sonra boyu dokuz ayakken akıttığı göz yaşlarının birikintisine düştüğünü anladı.

Çıkacak bir yer bulmak ümidiyle oraya buraya yüzeerek “Keşke o kadar çok ağlamasaydım” dedi “şimdi kendi göz yaşlarımda boğularak, cezamı bulacağım: acayip bir şey olacak bu. Hoş, bugün zaten her şey acayip ya!”

Tam o sırada, biraz ötede, birikintiye düşen bir şeyin çıkardığı cump sesini işitti: düşenin ne olduğunu anlamak için o tarafa doğru yüzmeye başladı. Gördüğünü önce su aygırı yahut deniz ayısı sandı, fakat boyunun ne kadar küçüldüğü aklına gelince bunun da kendisi gibi ayağı kayarak, suya düşmüş bir fare olduğunu anladı.

Alice “Şu fareyle konuşsam mı acaba?” diye düşündü “burada her şey o kadar başka ki fare de pekâlâ konuşabilir. Ne olursa olsun, denemekte bir zarar yok ki.” Bunun üzerine konuşmaya başladı: “Ey fare, bu gölden nasıl çıkılır biliyor musun? Burada yüzüp durmaktan pek yoruldum ey fare!” (Alice, bir fareyle konuşmanın en uygun şekli olsa olsa budur diye düşünmüştü: başına daha evvel hiç bu türlü bir iş gelmemişti, ama kardeşinin Lâtince gramer kitabında gördükleri hatırına gelmişti: “Fare-farenin-fareye-fare-ey fare!”) Fare ona ne oluyor der gibi baktı, Alice’e o küçük gözlerinden birini kırpyormuş gibi geldi, ama hiçbir şey söylemedi.

¹ Deniz banyosu ilk moda olduğu sıralarda küçük banyo arabaları kullanılırdı. Bunlar denizin ilersine doğru sürülür, yüzücü orada kimse görmeksizin denize girerdi.

Alice “Belki de İngilizce bilmiyordur” diye düşündü “Fatih William ile İngiltere’ye gelmiş bir Fransız faresi olmalı” Alice, bütün tarih bilgisine rağmen hangi hâdisenin ne zaman olduğundan pek haberi yoktu. Onun için bu sefer de Fransızca kitabının en başındaki cümle ile söze başladı: *Où est ma chatte?*² Fare birden sudan dışarı sıçradı, korkudan tirtir titriyordu. Alice zavallı hayvanı incitmiş olmaktan çekinerek hemen, “Aman! Affedersiniz” diye bağırdı “sizin kedileri sevmediğinizi yeriyile unuttum.”

Fare ince heyecanlı bir sesle “Elbet sevmem” dedi, “benim yerimde olsaydın sen sever miydin sanki?”

Alice uysal bir sesle “Bilmem, belki sevmezdim” dedi “kızmayın canım. Ama doğrusu, kedim Dinah’ı size göstermek isterdim, eminim ki onu görür görmez kalbinizde kedilere karşı bir sevgi uyanırdı. Öyle uslu, öyle şeker şeydir ki.” Alice bir taraftan suyun içinde tembel tembel yüzüyor, bir taraftan da dalmış konuşuyordu: “Ateşin yanından hırıldağa hırıldağa öyle bir oturuşu vardır ki... Pençelerini yalayıp yüzünü temizler.. Öyle yumuşaktır ki insan hep kucağına alıp çocuk gibi uyutmak ister.. Fare tutmakta da bir tanedir. Aman! Affedersiniz” diye bağırdı çünkü farenin kılları baştan aşağı diken diken olmuştu, bu sefer sahiden gücenmişe benziyordu. “Eğer istemiyorsanız, onun sözünü artık etmeyiz.”

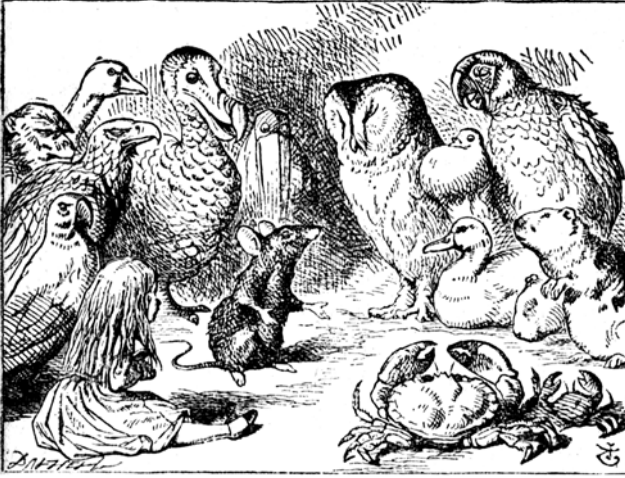
Kuyruğunun ucuna kadar tirtir titriyen fare “Etmezmişiz!” diye haykırdı. “Sanki bu türlü şeyleri ben konuşmuşum gibi! Soyumuz ezelden beri kedilerden nefret eder: çirkin, aşağılık, kaba mahlûklar! Bir daha onların adını işitmiyeyim!”

² Kedim nerede.

Alice sözü bir an önce değiştirmek için “Peki, peki” dedi “Şey.. siz köpeklerden hoşlanır mısınız?” Fare cevap vermedi, onun için Alice de hararetle anlatmaya başladı: “Görseniz: biçim evin tarafında öyle güzel bir köpek var ki. Parlak gözlü, uzun kıvrırcık tüylü bir küçük teriye uzağa doğru bir şey fırlatıldı mı bulup getiriyor, acıktı mı salta duruyor, daha neler yapıyor – marifetlerinin çoğunu hatırlıyamıyorum. Sahibi de bir çiftçi, diyor ki, bu köpek çok faydalıymış, yüz lira edermiş! Sonra bütün fareleri de öldürürmüş...” Alice kederli bir sesle, “Ah, yarabbi!” diye bağırdı “Galiba onu gene darılttım” çünkü Fare elinden geldiği kadar hızla yanından uzaklaşmaya çabalıyor, çabalarken de havuzun suyunu allak bullak ediyordu.

Alice tatlı bir sesle arkasından seslendi “Fareciğim! Ne olur gelin, eğer hiçbirini sevmiyorsanız, ne kedilerin sözünü ederiz, ne köpeklerin!” Fare bunu işitince, bir yarım çark yaptı, yavaş yavaş yüzerek Alice’e yaklaştı: yüzü kireç gibiydi (Alice, kızgınlıktan olacak, diye düşündü): hafif, titrek bir sele “Hadi kıyıya gidelim, orada hikâyemi anlatırım da kedilerle köpekleri neden sevmediğimi anlarsın” dedi.

Havuz, suya düşen hayvanlarla tıklım tıklım olduğu için, artık karaya çıkmanın zamanıydı. Düşenlerin arasında, kartal yavrusu, kuğu, ördek, daha birtakım acayip hayvanlar vardı. Alice öne düştü, bütün kabile kıyıya doğru yüzdüler.

III

Caucus yarışı ve Yılan hikâyesi

Kıyıya toplanan bu kabile sahiden pek acayip görünüyordu: kuşların tüyleri yoluk yoluk olmuş, öteki hayvanların kılları da vücutlarına yapışmıştı, hepsi de sırsıklamdı, suratlarını asmış rahatsız rahatsız duruyorlardı.

Tabii ilk düşündükleri, üstlerini başlarını nasıl kurutacakları oldu. Bunun için aralarında istişare ettiler, az sonra Alice'e kendini onlarla gayet samimî konuşur bulmak pek tabii geldi, sanki kırk yıldır ahpabıymışlar gibi konuşuyordu. Hattâ Lory'yle uzun bir münakaşaya girişti, nihayet Lory suratını asarak "Ben daha büyüğüm, senden, iyi bilirim" dedi. Alice Lory'nin yaşını öğrenmedikçe bunu kabul etmiyordu, Lory de yasını söylememekte inadettiği için, artık söyleyecek söz kalmadı.

Nihayet öbürlerine epey sözü geçtiği anlaşılan Fare seslendi: “Hepiniz oturun, beni dinleyin! Üstünüzü başınızı birazdan ben kuruturum” dedi. Hemen Fareyi ortaya alarak halka olup oturdular. Alice, gözlerini endişeyle Fareye dikmişti. Çünkü eğer yakında üstü kurumazsa fena halde soğuk alacağını biliyordu.

Fare gösterişli bir tavırla “Öhö!” dedi. “Hepiniz hazır mısınız? Bildiğim en kuru şey bu. Lûtfen susun!.. Kendisini Papanın da tuttuğu Fatih William’a, komutandan yana yoksul ve son zamanlarda gerek tecavüze gerek istilâya alışmış olan İngilizler baş eğdiler. Mercia beyi olan Edwin ile Northumbria beyi olan Morcar...

Lory ürpererek “Uf!” dedi.

Fare kaşlarını çatarak fakat terbiyesini bozmayarak “Affersiniz” dedi, “Bir şey mi söylediniz?”

Lory hemen “Hayır” diye cevap verdi.

Fare “Söylediniz sanmıştım da” dedi. “Neyse, devam edelim. Mercia beyi Edwin’le Northumbria beyi Morcar William’in tarafından olduklarını açıkça bildirdiler, hattâ Canterbury’nin vatansever baş piskoposu Stiragrad bile bunu doğru bularak...”

Ördek “Neyi bularak?” dedi.

Fare aksi aksi “Bunu” dedi. “Bu’nun ne olduğunu elbette bilirsin.”

Ördek “Kendim bulunca bunun ne olduğunu bilirim” dedi. “Benim bulduğum da ya solucandır ya kurbağa. Ama baş piskopos neyi buldu, onu öğrenmek istiyorum.”

Fare bu suali duymamazlıktan gelerek hızlı hızlı sözüne devam etti “...bunu doğru bularak Edwar Atheling ile William’ı karşılayıp ona tacı teklif etmeye gitti, William önce

itidalle hareket ediyordu. Fakat Norman askerlerinin küstahlığı... Şimdi nasılsın, kardeşim?" Konuşurken konuşurken Alice'e dönüp böyle demişti.

Alice kederli bir sesle "Eskisi kadar ıslağım" dedi. "Bunlar beni kurutacağına benzemiyor."

Dodo ayağa kalkarak ciddî ciddî "O halde" dedi "ben de, derhal daha müessir tedabir ittihazı maksadiyle içtimain infisahını teklif ediyorum."

Kartal yavrusu "İngilizce konuş!" dedi "Söylediğin bu uzun sözlerin yarısını anlamadım, zaten senin de anladığına inanmıyorum ya!" Sonra güldüğünü görmesinler diye başını eğdi, öteki kuşlardan da gülüşenler oldu.

Dodo gücenik bir sesle "Ben de kurunmak için en iyisi, Caucus yarışı yapalım diyecektim" dedi.

Alice "Caucus yarışı da nedir?" diye sordu: ne olduğunu öğrenmeyi pek istediği yoktu ama, Dodo'nun duruşundan birinin konuşmasını beklediği anlaşılıyordu, halbuki hiç kimse de bir şey söylemeye istekli görünmüyordu.

Dodo "Ha, dedi, bunu tarif etmenin en iyi yolu yapmaktır. (Belki bir kış günü bu yarışı siz de yapmak isterseniz diye Dodo'nun yaptıklarını size anlatacağım.)

Önce daire şeklinde bir yarış sahası çizdi (şeklin ehemmiyeti pek yok diyordu) sonra hepsi dairenin üzerinde gelişigüzel birer yer aldılar. "Bir.. iki.. üç, koş!" emri de verilmiyordu: istedikleri zaman koşmaya başlıyorlar, istedikleri zaman bırakıyorlardı; onun için koşunun ne zaman bittiğini anlamak pek kolay değildi. Her neyse, yarını saat kadar koşunca hepsi de kurudular. Dodo ansızın bağırdı: "Yarış bitti!" Hepsini onun etrafında topladılar, nefes nefese

“E, peki ama kim kazandı yarışı?” diye soruyorlardı.

Bu, Dodo’nun uzun müddet düşünmeden cevap veremeyeceği bir sualdi; ötekiler susup beklerken, o durdu, parmağını şakağına dayadı (Shakespeare’in resimleri çok kere onu bu vaziyette gösterir) nihayet “Herkes kazandı, herkese bir mükâfat ister” dedi.

Ötekiler bir ağızdan sordular: “Ama mükâfatları kim verecek?”

Dodo parmağıyla Alice’i göstererek “Kim olacak, tabii o” dedi. Bunun üzerine hepsi Alice’in etrafına üşüşerek, “Mükâfat da mükâfat!” diye barbar bağırmaya başladılar.

Alice ne yapacağını bilmiyordu, ümitsiz bir halde, elini cebine soktu ve bir kutu şeker çıkardı (neyse ki tuzlu su kutuya girmemişti). Mükâfat diye şekerleri dağıttı. Tam tamına herkese birer tane şeker düşmüştü.

Fare “Ama ona da bir mükâfat ister” dedi.

Dodo da ciddî ciddî “Tabii” diye cevap verdi. Sonra Alice’e dönerek: “Cebinde başka ne var?” dedi.

Alice mahzun mahzun “Bir tanecik yüksük var” dedi. Dodo, “Ver onu buraya” dedi.

Herkes yeniden Alice’in etrafına toplandı, Dodo da gayet resmî bir tavırla “Bu güzel yüksüğün tarafınızdan kabulünü rica ediyoruz” diyerek yüksüğü ona verdi. Bu kısa hitabe bitince hepsi alkışladılar.

Bütün bu şeyler çok saçmaydı, ama etrafındakilerin ciddiliğine bakarak Alice gülmeye cesaret edemedi; aklına söylenecek söz de gelmiyordu, sade becerebildiği kadar ağır davranarak eğilip selâm verdi, ve yüksüğü aldı.

İkinci mesele şekerlerin yenmesiydi: bu iş biraz kavga ve münakaşaya yol açtı, büyük kuşlar, şekerin dişlerinin

kovuğuna bile gitmediğinden şikâyet ettiler; küçük kuşlarsa boğazlarına kaçtı, arkalarına vurmak icabetti. Neyse, nihayet bu da bitti, tekrar halka olup oturdular, fareden bir şeyler daha anlatmasını rica ettiler.

Alice "Hani bana hikâyeni anlatmayı vâdettindi?" dedi. Sonra fareyi tekrar gücendirmekten koktuğu için fısıldadı "K... ile kö..den neden nefret ettiğini söyleyecektin..."

Fare, Alice'e dönerek içini çekti "Benimki hem uzun, hem acıklı" dedi.

Alice, hayretle farenin kuyruğuna bakarak "Doğru, uzunluğuna uzun ama neden acıklı oluyor?" dedi. Fare konuştuğu kadar bu işi düşünüyordu, onun için hikâyeden kulağına giren şu yollu bir şey oldu:

Evde dolaşırken

Rasladığı fareye

Azgın Top dedi ki

"Haydi mahkemeye,

Ben senden dâvacıyım.

Yok inkâr istemem,

İlle mahkeme.

Çünkü sözün doğrusu

Yapacak işim

Yok bu sabah."

Fare bu haine dedi ki

"İyi ama, efendim,

Hiç mahkeme olur mu

Jürisiz, hâkimsiz

Beyhude tükenir nefesimiz.”

Kurnaz azgın Top

“Hâkim de ben

Jüri de” dedi.

“Delilleri

incelerim

seni ölüme

mahkûm

ederim.”

Fare Alice’e kızgın kızgın “Söylediklerime hiç dikkat etmiyorsun” dedi. “Ne düşünüyorsun, bakayım?”

Alice ezile büzüle “Affedersiniz” dedi. “beşinci kıvrıma geldinizdi galiba?”

Fare hiddetle haykırdı “Gelmedimdi işte”

Daima başkalarına yardım etmeye hazır bulunan Alice endişeyle etrafına bakarak “Bir düğüm ha! Ah durun da çözeyim” dedi.

Fare “Böyle şeye gelemem ben, bu türlü saçma sözlerle bana hakaret ediyorsunuz” dedi, ve yerinden kalkıp yürüdü gitti.

Zavallı Alice “Ben öyle demek istemedimdi” diye yal varıyordu “ama siz çabucak güceniyorsunuz...”

Fare cevap vermedi, sade homurdandı.

Alice, arkasından “Ne olur dönün de hikâyenizi bitirin” diye seslendi, ötekiler de bir ağızdan ona katıldılar: “Evet, ne olur!” Ama Fare sadece başını hırsıyla salladı, ve biraz daha hızlandı.

Gözden kaybolur olmaz Lory, “Durmadığı Yazık oldu” diyerek içini çekti. İhtiyar bir Yengeç de fırsat bu fırsattır diyerek kızına “Bak yavrum! Bu, sana ders olsun, sakın

sinirlenmeye kalkma!” dedi, genç Yengeç ters ters “Dilini tut anne!” diye cevap verdi “Sen zaten bir yengecin sabrını tüketmeye yetersin”

Alice kimseye hitab etmeksizin, yüksek sesle “Ah! Keşke Dinah’ çığım burada olsaydı, onu hemen geri getirirdi” dedi.

Lory “Affedersiniz ama, kim bu Dinah?” dedi.

Alice sevgili kedisini anlatmaktan pek hoşlandığı için, cevap vermeye can atıyordu: “Dinah, bizim kedimizdir, öyle bir fare tutar ki hiç sormayın yani! Hele kuşların peşinden nasıl koştuğunu bir görseniz! Küçük bir kuşu görmesiyle yemesi bir olur!”

Bu sözler etraftakileri müthiş bir heyecana düşürdü. Kuşların bir kısmı hemen uçup gittiler. İhtiyar bir saksağan da iyice sarınıp bürünerek “Artık eve gitmeli, akşam serinliği boğazıma fena geliyor” diye mırıldandı. Kanarya da titrek bir sesle yavrularını çağırdı: “Hadi gelin, çocuklar! Yatmak zamanıdır!” dedi. Türlü türlü bahaneler uydurarak hepsi uçup gittiler. Alice çok geçmeden bir başına kaldı.

Kederli kederli kendi kendine “keşke Dinah’dan bahsetmeseydim” dedi “Burada kimse onu sevmiyor galiba, ama ben biliyorum, dünyanın en iyi kedisidir o! Ah Dinah’ çığım benim! Seni bir daha görebilecek miyim acaba!” Kendini öyle yalnız, öyle cesaretsiz hissetti ki tekrar ağlamaya başladı. Az sonra uzaktan yine birtakım ayak sesleri işitti, Farenin fikrini değiştirip hikâyesini tamamlamaya geldiğini umarak başını kaldırdı.

IV

Tavşan bir pusula gönderiyor

Bu, ağır ağır geri gelen Beyaz Tavşandı, yürürken sanki bir şey kaybetmiş gibi şaşkın şaşkın etrafına bakmıyordu. Kendi kendine şöyle mırıldandığını işitti “Ah! Düşes! Ah! Patilerim, bıyıklarım! Ah, kürküm! Beni idam ettirecek, sansarın sansar olduğu kadar muhakkak bul Onları da nerede düşürdüm acaba?” Alice, hemen onun beyaz eldivenleriyle yelpazesini aradığını anladı, iyi kalbli bir kız olduğu için o da aranmaya koyuldu, ama hiçbir yerde onlardan eser yoktu, o birkintide yüzdüğünden beri her şey değişmişti galiba: o küçücük kapının ve cam masanın bulunduğu koca salon büsbütün kaybolmuştu.

Biraz sonra Beyaz Tavşan aranıp duran Alice’i farketti ve hiddetle bağırdı “Hey, Marie Ann, burada ne işin var? Hemen eve koş da bana bir çift eldivenle bir yelpaze getir! Hadi, çabuk ol!” Alice o kadar korktu ki, Tavşana yanıldığını söylemeyi unutarak onun parmağı ile gösterdiği tarafa koştu.

Koşarken kendi kendine “Beni hizmetçi sandı” diyordu. “Kim olduğumu öğrenince kim bilir ne şaşıracak! Ama şimdi ona eldivenlerle yelpazeyi götürüyüm daha iyi... Bulabilirsem, tabii.” Böyle söylenirken kapısının üstünde “B. Tavşan” kazılmış parlak, pirinçten bir levha bulunan küçük bir evin önüne geldi. Kapıyı çalmaksızın içeri girdi ve, sahici Marie Ann’a rasgelif de eldivenler ile yelpazeyi alamadan dışarı atılmaktan korktuğu için, merdivenleri ikişer ikişer çıktı.

Alice kendi kendine “İnsanı bir tavşanın işe koşması” ne tuhafı diyordu “Galiba çok geçmeden Dinah da bana iş buyurmaya kalkacak” Bunun üzerine neler olacağını göz önüne getirdi: “Miss Alice! Haydi gelin de yürüyüşe hazırlanın bakayım!” “Bir dakika Dadı, geliyorum! Ama Dinah dönünceye kadar bu fare deliğini gözetlemem lâzım ki fare dışarı çıkmasın” sonra söyle devam etti: “Ama acaba Dinah böyle önüne gelene emredecek olursa onu evde tutarlar mı bilmem!”

Bu arada derli toplu küçük bir odaya gelmişti: bu odanın penceresinin içinde bir masa, masanın üstünde de (Alice’in umduğu gibi) iki üç çift eldivenle bir yelpaze duruyordu. Bir çift eldivenle yelpazeyi aldı, tam odadan çıkıyordu ki gözüne aynanın yanında duran küçücük bir şişe ilişti. Bu şişenin üstünde “Beni İç” yazılı bir yafta yoktu, ama, Alice tıpasını açarak şişeyi ağzına dayadı. Kendi kendine “Ne zaman bir şey içsem yahut yesem muhakkak acayip bir şeyler oluyor” dedi. “Bakalım bu şişenin marifeti ne. Beni tekrar büyütür inşallah: çünkü bu kadar küçük kalmaktan bıktım artık.”

Sahiden de öyle oldu, hem umduğundan çok daha çabuk. Daha şişenin yarısını bile içmemişti ki başının tavana dayandığını hissetti: boynu kırılmasın diye eğilmeye mecbur oldu. Şişeyi hemen bırakarak kendi kendine “Bu kadarı yeter... daha fazla büyüsem bari... bu halimle bile kapıdan çıkamıyorum... keşke o kadar çok içmeseydim!” dedi.

Ne yazık ki dileyeceğini dilemekte pek geç kalmıştı. Hâlâ büyüdükçe büyüyordu, az sonra yere diz çökmeye mecbur oldu. Bir dakika sonra artık diz çökecek yer bile kalmamıştı: bu sefer, bir dirseğini kapıya dayayıp öteki kolunu da başının üstüne kıvrıyarak yerde yatmayı denedi. Hâlâ büyüyordu. Nihayet, artık son çare olarak bir kolunu pencereden dışarı çıkardı, bir ayağını da ocağın bacasından yukarı doğru uzattı, “Artık ne olursa olsun bundan fazla bir şey yapamam; benim halim ne olacak böyle?” diye söyledi.

Alice’in talihi varmış ki, artık sihirli şişe tesirini göstereceği kadar göstermiş onun da büyümesi durmuştu. Ama ne de olsa duruşu pek rahatsızdı, bu odadan da hiç çıkacak gibi gözükmediği için kederli oluşuna pek şaşmamalı.

Zavallı Alice “Ah! evim çok daha iyiydi” diye düşündü. “İnsan orada öyle durmadan büyüyüp küçülmüyor: tavşanlardan, farelerden de emir almıyor. Ah! Girmez ol-

saydım o tavşan deliğine. Ama yine de.. Evet yine de., bu tarz hayat epeyce tuhaf! Acaba sahiden bana ne oldu? Peri masalları okurken böyle şeylerin olabileceğini aklımdan bile geçirmezdim. Halbuki şimdi kendi başıma geldi! Benim hakkımda da bir kitap yazılmalı doğrusu, yazılmalı ya! Kendim yazacağım... “Sonra dertli dertli “Hoş, zaten büyüdüm ya!” diye ilâve etti. “Büyümedimse bile artık burada daha fazla büyüyecek yer kalmadı.”

Alice “Ama” diye düşündü “bundan sonra hiç büyümiyecek miyim acaba? Bir bakıma fena olmaz bu: ihtiyarlayıp kocakarı olmam.. ama o vakit.. hep ders bellemek lâzım! Yok yok, hoşuma gitmedi bu iş!”

Sonra kendi kendine cevap verdi “A, aptal Alice, burada nasıl ders bellersin? Kendin için bile yer bulamıyorsun, ders kitapları için zor bulursun!”

Böylece, bir bir tarafın bir öteki tarafın yerine geçerek konuşup gidiyordu. Ama bir müddet sonra dışardan bir ses işitti, susup kulak verdi.

Ses “Mary Ann, Mary Ann!” diyordu “çabuk bana eldivenlerimi getir!” Sonra merdivenlerden bir ayak pırtıtısı geldi. Alice, bunun kendini aramaya gelen Beyaz Tavşan olduğunu biliyordu. Öyle titredi ki ev sarsılmaya başladı: şimdi Tavşandan bin defa büyük olduğunu, ondan korkması için bir sebep kalmadığını unutmuştu.

Az sonra Tavşan kapıya geldi, açmaya uğraştı: fakat kapı içeri doğru açılıyordu, Alice’in ise dirseği kapıya dayalı olduğu için, gayreti boşa gitti. Alice, kendi kendine Tavşanın şöyle söylediğini duydu: “Ben de öbür tarafa gider, pencereden girerim.”

Alice “Onu da yapamazsın!” diye düşündü ve Tavşan pencerenin altına gelinceye kadar bekledi, sonra birden avucunu havada açıp onu kavramaya çalıştı. Bir şey yakalayamadı ama küçük bir feryat ve kırılan cam şangırtıları işitti, Tavşanın ya hıyar fideliğine ya da buna benzer bir şeyin üzerine düştüğüne hükmetti.

Sonra kızgın bir ses — Tavşanın sesini — işitti: “Pat Pat! Neredesin?” Arkasından da, evvelce hiç işitmediği bir ses: “Buradayım! Topraktan yerelması çıkarıyorum efendimiz!” dedi.

Tavşan kızgın kızgın “Tam sırasını bulmuşsun Yerelması çıkarmanın” dedi “gel de bana şuradan çıkmak için yardım et!” (yeniden kırılan cam sekleri duyuldu.)

“Söyle bakayım Pat! O penceredeki şey nedir?” “Ne olacak, kol efendimiz!” (Kolu *gol* diye telâffuz ediyordu) “Kol mu, hadi sende kaz! Hiç böyle kol görülmüş müdür, bütün pencereyi kaplıyor!”

“Doğru, kaplıyor, efendimiz. Ama yine de kolluğuna kol.”

“Eh, kolsa bile burada işi ne? Al onu götür!”

Bundan sonra epeyce zaman söz filân işitilmez oldu. Sadece ara sıra Alice’in kulağına “Doğrusu, efendimiz, bundan hiç hoşlanmadım. Hiç mi hiç!” “Sana ne dedimse onu yap, korkak!” kabilinden fısıltılar çalınıyordu, nihayet Alice gene elini açıp havayı avuçladı. Bu sefer feryatlar ikileşti, kırılan cam şangırtısı fazlaştı. Alice “Amma da çok hıyar fideliği varmış” diye düşündü. “Şimdi ne yapacak acaba? Beni pencereden dışarı çekecekler desem nerde o günler! Keşke böyle bir şey *yapabilseler*. Burada daha fazla kalmak *ben* de istemiyorum ki!”

Bir müddet, başka bir şey işitmeksizin bekledi. Nihayet; hep bir ağızdan konuşan bir kalabalığın sesi ile küçük araba tekerleklerinin çıkardığı bir gürültü duydu. Kulağına şu sözler çalındı: “Öteki merdiven nerede? Ben, sade bunu getirecektim, öteki Bill’dedir. Bili! Onu buraya getir yavrum! İşte! Şu köşeye dayayın onları bakayım. Hayır! Önce ikisini birbirine bağlayın, daha yarı yere bile varmıyor. Canım! Yetişir pekâlâ: o kadar müşkülpesent olmayın.. Hey! Bill, tut şu ipi.. Dam o ağırlığı çekebilecek mi! O arduvaz parçasına dikkat et, gevşemiş! Eyvah koptu! Başınızı sakının (Büyük bir gümbürtü) Kim yaptı bunu? Her halde Bill’di.. Bacadan kim inecek? Yok, ben inmem! Kendiniz inin! Hiç bile değil! Bill insin! Hey Bill! Efendi söylüyor. Bacadan sen inecekmişsin.”

Alice kendi kendine “Ya! demek bacadan Bill iniyor ha!” dedi “anlaşılan her işi Bill’e yüklüyorlar! Dünyada Bill’in yerinde olmak istemem. Ocağın içi dar ama biraz olsun tekme atabilirim!”

Ayağını bacanın içinden çekebildiği kadar çekti, küçük bir hayvanın etrafa sürtünerek, tırnaklarını geçirerek ona yaklaştığını işitinceye kadar bekledi (Ne biçim bir hayvan olduğunu pek kestiremiyordu): sonra, kendi kendine “Bu Bill’dir” diyerek hızla bir tekme vurdu ve arkasından ne olacak bakalım diye bekledi.

İlk işittiği, hepsinin birden “İşte Bill!” diye bağrıışmaları oldu, sonra Tavşanın sesi “Çitin yanındaki Yakala” diye haykırdı. Sonra sessizlik çöktü sonra gene karmakarışık sesler yükseldi: “Başını kaldırın.. Biraz konyak.. durun bozacaksınız.. nasıldı, ahpap? Ne oldu sana? Hadi bize hepsini anlat!”

Nihayet hafif, cırlak bir ses duyuldu (Alice, “Bu Bill olacak” diye düşündü) “Vallahi pek bilemiyorum... Teşekkür ederim, başka istemem: şimdi daha iyiyim —heycanlıyım da pek iyi anlatamıyorum — Bütün bildiğim, zıpçıktı yollu bir şey beni top gibi havaya fırlattı.” Ötekiler “Ya. Ya. Öyle oldu, öyle oldu.” dediler.

Tavşanın sesi “Evi yakmalıyız” dedi. Alice avazı çıktığı kadar haykırdı: “Eğer yakacak olursanız, Dinah’ı üzerinize yollarım.”

Etrafa o anda bir ölüm sessizliği çöktü. Alice kendi kendine “Şimdi ne yapacaklar acaba? Eğer akılları olsa, şu damı kaldırırılar” diyordu. Bir iki dakika sonra gene bir

gidip gelme başladı, Alice Tavşanın sesini işitti, “Şimdilik bir araba dolusu yeter” diyordu.

Alice “Bir araba dolusu ne acaba?” diye düşündü: fakat uzun zaman düşünmesine lüzum kalmadı, bir saniye sonra pencereye bir çakıl taşı yağmurudur yağmaya başladı, taşlardan bazısı yüzüne çarpıyordu. Kendi kendine “Bunu durdururum ben” dedi ve “Bu işi tekrarlamamanız hakkınızda hayırlı olur!” diye haykırdı. Bunun üzerine bir sessizlik daha çöktü.

Alice hayretle çakıltaşlarının yere düşer düşmez küçücük pastalar haline girdiğini farkettiler, bu aklına parlak bir fikir getirdi: “Bu pastalardan birini yersem muhakkak bomyum gene değişecektir” diye düşündü.. “Hem, artık daha fazla büyüyemeyeceğime göre beni her halde küçültür.”

Hemen pastalardan birini yedi, derhal küçülmeye başladığını görünce bir sevindi ki kapıdan geçilebilecek kadar küçülünce, hemen evden fırladı, baktı ki dışarıda küçük hayvanlar, kuşlar toplanmış bekliyorlar. Zavalı kertenkele Bili ortalarındaydı: iki Gine domuzu başını kaldırmışlar, bir şişeden ona bir şeyler içiriyorlardı. Alice görünür görünmez hepsi birden ora hücum ettiler, o da var kuvvetiyle koşarak sık bir ormanda soluğu aldı.

Ormanda dolaşırken kendi kendine “İlk yapacağım iş tekrar asıl boyumu bulmak, ikincisi de o güzel bahçeye girebilmenin yolunu aramak. Galiba en iyi plân bu” dedi.

Plân mükemmel görünüyordu, karışık değildi, iyi düşünülmüştü. Sade bir tek güçlük vardı: Alice işe nasıl başlayacağını bilmiyordu Ağacların altında şaşkın şaşkın dolaşıp bakınırken, tam tepesinde acı bir havlama işitti, hemen başını kaldırdı.

Koca bir köpek yavrusu, iri, yuvarlak gözleriyle ona bakıyor, ürke ürke pençesini uzatarak ona dokunmaya çalışıyordu. Alice tatlı bir sesle “Vah zavallı!” dedi, sonra olanca gayretiyle ona ıslık çalmaya çalıştı ama bir taraftan da, yavrucağız ya açsa diye, ödü patlıyordu hani. Eğer açsa, Alice ne kadar iyi davransa gene onu iki lokma ediverirdi.

Ne yaptığını bilmeksizin yerden bir dal parçası aldı; köpeğe uzattı. Bunun üzerine yavru sevinçle havlıyarak dört ayağı ile birden havaya sıçrayıp değneğe doğru atıldı, onu şakadan çekiştirmeye başladı. Alice köpeğin altında ezilmemek için koca bir devedikeninin arkasına gizlendi, dikenin öbür tarafından görünür görünmez köpek tekrar değneğin üstüne atıldı, yakalıyacağım derken tepetaklak yere yuvarlandı. Alice, bu âdeti bir araba atı ile oyun oynamak gibi bir şey diye düşündü ve her an köpeğin ayağı altında ezilmeyi bekliyerek tekrar koşup devedikeninin öbür tarafına geçti. Köpek bu sefer değneğe kısa hamlelerle atılmaya başladı. Her defasında azıcık ilerliyor, sonra epey çekiliyor, bu arada da kısık kısık havlıyordu. Nihayet, epeyce uzakta, dili bir karış dışarıda soluyarak, gözleri yarı kapalı oturdu kaldı.

Alice kaçmak için bunu fırsat bildi; hemen yerinden fırladı nefesi kesilinceye kadar, köpeğin havlaması da artık büsbütün uzakta kalıncaya kadar koştu koştu.

Dinlenmek için bir düğün çiçeğinin sapına yaslanıp, bir yaprağıyla yelpazelenirken “Ne de maskara şeydi ama!” dedi “Eğer boyum elverseydi ona türlü türlü oyunlar öğretirdim. Ah! Az kalsın unutuluyordum, büyümem lâzım,

ya. Dur bakayım... Ne yapmalı acaba? Her halde gene bir şeyler yemek yahut içmek lâzım; ama ne? Asıl iş! bunda".

Asıl iş bundaydı ya; ne? Alice etrafına, otlara, çiçeklere baktı ama bu iş için elverişli ne bir yiyecek gördü ne içecek. Yanıbaşında hemen hemen kendi boyunda, koca bir mantar vardı. Alice, mantarın altına baktı, yanlarına baktı, arkasına baktı; derken bir şeyler var mı diye tepesine de bakmak aklına geldi.

Parmaklarının ucuna basarak yükseldi, mantarın kenarından tepesine bir gözattı. Bir de ne görsün, kocaman bir mavi tırtıl kollarını kavuşturmuş oturuyor, uzun boyunlu bir nargile içiyor, ama ne Alice'e aldırdığı var, ne de başka bir şeye.

V

Bir tırtılın öğüdü

Tırtıl ile Alice bir müddet hiç ses çıkarmadan bakıştılar. Nihayet tırtıl ağzından marpucu çıkardı; uykulu baygın bir sesle Alice'e "Sen kimsin?" diye sordu.

İnsana konuşmak için cesaret verecek bir söz değildi bu.

Alice oldukça çekinerek cevap verdi.

“Vallahi efendim, şu sırada pek bilemiyorum. Bu sabah yataktan kalktığım zaman kim olduğumdan haberim vardı, ama o zamandan beri birkaç defa değiştim galiba.”

Tırtıl sert sert “Ne demek istiyorsun kuzum? Durdur kendini doğru dürüst anlatsana!” dedi.

Alice “Korkarım ki anlatamıyacağım efendim” dedi “çünkü, görüyorsunuz ya, kendi kendim değilim”.

Tırtıl “Gördüğüm yok” dedi.

Alice terbiyeli terbiyeli “Korkarım ki daha açık bir şekilde anlatamıyacağım” dedi “çünkü zaten ben kendim de anlamıyorum. Bir gün içinde o kadar çok boy değiştirmek insanın zihnini altüst ediyor.”

Tırtıl “Neden etsin?” dedi.

Alice “Şimdi öyle dersiniz belki ama, bir gün gelip krizalit, arkasından da kelebek haline girince — aklınızda olsun gireceksiniz — bu değişimleri biraz yadırgıyacaksınız, değil mi?”

Tırtıl “Hiç bile değil işte” dedi.

Alice “E, olur a” dedi “sizin düşüncelerini: daha başkadır belki, ama ben kendi hesabıma, böyle değişip durmayı pek acayip buluyorum doğrusu.”

Tırtıl, kurula kurula “Sen mi buluyorsun?” diye sordu. “Sen... kimsin ki?”

Böylece gene konuşmalarının başlangıcına dönmüş oldular. Alice, tırtılın cevaplarını hep böyle kısa kesmesine kızdı, ayaklarının ucuna yükselerek, ciddi ciddi “Önce siz bana kendinizi tanıtmalısınız” dedi.

Tırtıl “O da neden?” diye sordu.

İşte acayip bir soru daha. Alice de akla yatar bir sebep bulamıyordu, Tırtılın da pek keyfi kaçmış gözüküyordu, onun için dönüp uzaklaşmağa davrandı.

Tırtıl arkasından “Geri dön” diye seslendi. “Söyleneccek mühim bir şeyim var.”

Doğrusu, bu ümit vericiydi: Alice döndü, geri geldi.

Tırtıl “Hemen kızmamalı” dedi.

Alice, kızgınlığını belli etmemeye çalışarak sordu “Söyliyeceklerinizin hepsi bu mu?”

Tırtıl “Hayır, değil...” dedi.

Alice, yapacak başka işi olmadığı için, beklileyim bari, diye düşündü; hem, sonunda belki Tırtıl faydalı bir şeyler söylerdi. Ama o bir zaman konuşmaksızın nargilesini tokurdattı, nihayet kollarını indirdi, marpucu ağzından çekti. “Değiştğini zannediyorsun, öyle mi?” diye sordu.

Alice “Ah ah, değiştim, ya!” dedi. “Her şeyi eskisi gibi hatırlıyamıyorum, hem on dakikadan fazla da aynı boyda kaldığım yok.”

Tırtıl “Meselâ neleri hatırlıyamıyorsun?” diye sordu.

Alice üzgün bir sesle cevap verdi. “Meselâ: ‘Nasıl da küçük çalışkan arı’ şiirini okuyayım dedim, çorbaya çevirdim.”

Tırtıl “‘William baba sen ihtiyarsın’ şiirini oku bakalım” dedi.

Alice kollarını kavuşturdu okumaya başladı:

Delikanlı dedi ki “İhtiyarsın Will baba

“Saçlarına ak düşmüş baksana.

“Ne inadediyorsun baş aşağı durmakta?

“Yaraşmaz böyle yapmak sana.”

Will baba şöyle dedi oğluna “Gençliğimde
 “Korkardım beynime gelmesinden bir zarar
 “Ama şimdi inandım bende beyin olmadığına
 “Onun için baş aşağı dururum tekrar tekrar.”

Genç “Daha evvel de dedim ya” dedi “İhtiyarladın
 “Hem haddinden fazla şişmanladın da
 “Gene de durmaz takla kılarınsın kapıda,
 “Söyle, böyle yapmaktan nedir maksudın?

Bilgiç ihtiyar ak başını salladı “Gençliğimde”
 Dedi “vücudumu yumuşacık tuttum ben
 “Kutusu bir liraya şu merhem sayesinde
 “Sana da satayım iki kutu eğer istersen.”

Genci “İhtiyarsın!” dedi “Çiğniyemezken dişin,
 “İç yağından daha katı bir yiyecek
 “Kemikleri gagasıyla yaladın yuttun şu kazı
 Söyle bana nasıl iş bu senin işin”

Babası dedi “Hukuka merak sardım gençliğimde
 “Her işi karımla faslelerdim.
 “Öyle kuvvet geldi ki çene adalelerime
 “Sürdü bütün ömrüm boyunca”

Genç adam “İhtiyarladın!” dedi “İnanmaz hiç kimse
 “Eskisi kadar iyi görebildiğine
 “Tutarsın yılan balığını burnunun tepesinde
 “Seni böyle hünerli eden söyle bana ne”

Babası “E, üç soruna cevap verdim yeter”

Dedi “kendini bir şeyim sanma.

“Bütün bu saçmaları dinler miyim?

“Defol, merdivenden düşmeden teker meker.”

Tırtıl “Doğru okuyamadın” dedi.

Alice çekine çekine “Galiba pek doğru olmadı” dedi.

“Bazı kelimeler nedense karıştı”

Tırtıl, “Başından sonuna kadar yanlış okudun” diye kesip attı. Sonra bir iki dakika ikisinin de sesi çıkmadı.

İlk konuşan Tırtıl oldu.

“Ne boyda olmak istiyorsun?” diye sordu.

Alice alelacele cevap verdi:

“Hangi boyda olsam olur, asıl ikide bir büyüyüp küçülmek hoşuma gitmiyor, anlarsınız ya!”

Tırtıl “Anlamıyorum” dedi.

Alice hiçbir şey söylemedi, ömründe hiç bu kadar zıddına giden sözlerle karşılaşmamıştı, yavaş yavaş sabrı tükeniyordu.

Tırtıl “Şimdiki boyun iyi mi?” dedi.

Alice cevap verdi: “Eh, sizce bir zararı yoksa, birazcık daha büyük olmak isterdim. Bir parmak boyunda olmak hiç de hoş bir şey değil.”

Tırtıl konuşurken birdenbire yerinde dikilerek: “Pekâlâ da hoş” dedi (boyu tam bir parmaktı).

Zavallı Alice ağlamaklı olmuştu, yalvarır gibi, “Evet ama ben alışmadım” dedi; kendi kendine de “Bu hayvanlar da amma çabuk güceniyorlar” diye düşündü.

Tırtıl marpucu tekrar ağzına aldı ve nargilesini tokurdatarak “Eh, zamanla alışsın” dedi.

Bu sefer Alice, önce söze Tırtıl başlasın diye sabırla beklemeye başladı. Bir iki dakika sonra Tırtıl marpucu ağzından çekti, bir iki esnedi, şöyle bir silkindi. Sonra mantardan indi, otların arasında sürüne sürüne giderken sadece şunları söyledi “Bir kenarı seni büyütür, öbür kenarı küçültür.”

Alice kendi kendine “Neyin bir kenarı küçültüyor, öbür kenarı büyütüyor acaba?” diye düşündü.

Tırtıl, sanki Alice düşündüklerini yüksek sesle söylemiş gibi, “Mantarin” dedikten sonra gözden kayboldu.

Alice bir müddet düşünceli düşünceli mantara baktı, mantarın iki kenarı, hangi iki kenardı acaba? Yusuvarlak olduğu için bu suale cevap bulmak hayli güçtü. Nihayet kollarını açabildiği kadar açıp mantarı sararak iki eliyle kenarından birer parça kopardı.

Kendi kendine “E, şimdi hangisi büyütecek?” diye düşündü; sonra, bakalım ne olacak diyerek sağ elindeki parçayı ısırdı. Birdenbire çenesine alttan doğru çat diye bir şey çarptı, baktı ki çenesi ta ayaklarına çarpmamış mı?

Bu kadar çabuk değişmek onu çok korkutmuştu; bu kadar hızlı küçülürken kaybedecek vakti de olmadığını düşündü ve öbür parçayı gevelemeğe uğraştı. Ama ayakları çenesine dayandığı için ağzını açacak yer kalmamıştı; nihayet güç bela sol elindeki parçadan bir lokma ısırabilirdi.

.....
 “Hele şükür başım nihayet rahatladı” diye sevinçle söylendi, fakat biraz sonra omuzlarının yerinde yeller estiğini görünce bu sevinci korkuya çevrildi. Aşağılara doğru baktığı zaman bütün görebildiği, altında ta uzaklardaki yeşilliklerin arasından bir sap gibi fıskırışmış uzun bir boyun oldu.

Alice “Bu yeşillikler de ne olsa gerek?” dedi. “Ya benim omuzcuklarım nereye gitti? Ah, elceğizlerim ne oldu ki, artık sizleri de mi göremiyorum?” Böyle konuşurken ellerini oynattığı halde uzaktaki yeşil yaprakların hafifçe kıvılcıktan başka bir şey olmadı. Artık ellerini başına götürmeyeceğini anlayınca başını ellerine götürmeği denedi, bir de baktı ki boynu yılan gibi istediği tarafa kolayca çevirebiliyor.

Boynu ile hoş bir zikzak çizerek, yaprakların arasına dalmak üzereyken onların demin aralarında dolaştığı ağaçların tepelerinden başka bir şey olmadığını gördü, tam o sırada keskin bir ısıklık işitti, hemen kafasını kaldırdı. Koca bir güvercin üstüne doğru gelmiş kanatlarıyla pat, pat yüzüne vuruyordu.

Güvercin, “Yılan” diye haykırıyordu.

Alice öfkelenmişti: “Ben yılan değilim, çekil şuradan” dedi.

Güvercin “Yılsın işte” diye tekrarladı, ama sesi daha yumuşamıştı. Sonra “Her çareye başvurdum, biri de onlara göre değil ki. Gene de sizden kurtulamadım”

Alice “Söylediklerinizden bir şey anladığım yok” dedi.

Güvercin ona hiç aldırmaksızın “Ağaçların kovuklarına sığındım olmadı, çitlere hendeklere sığındım yine olmadı. Ah, şu yılanlar, onlardan hiç rahat yok.” dedi.

Alice büsbütün şaşkın olmuştu; ama Güvercin bitirmeden söze başlamanın bir faydası olmayacağını düşündü.

Güvercin “Sanki kuluçkaya yatmak yetmiyormuş gibi, bir de gece gündüz yılan bekçiliği etmek lâzım, üç haftadır bir damla uyku uyuyamadım” dedi.

Nihayet Güvercinin neden bahsettiğini anlayan Alice “Vah vah! Rahatsız edildiğinize pek üzüldüm” dedi

Güvercin sesini büsbütün yükselterek, haykırırcasına “Korudaki en yüksek ağacı seçtim. Oh, nihayet kurtuldum şunlardan, buraya kadar çıkabilmek için kanatlanmaları lâzım, diyordum. Ah seni gidi yılan.”

Alice “Ayol, sana yılan değiliz dedik a!” dedi “Ben.. ben.. bir.”

Güvercin “E, nesin peki?” dedi “Belli ki bir yılan kıvrımaya uğraşıyorsun.”

Alice, o gün geçirdiği değişiklikleri hatırlayınca, söylediğine kendisi pek inanmıyarak “Ben.. ben küçük bir kızım” dedi.

Güvercin söylenene ehemmiyet vermediğini belli eden bir sesle, “Doğrusu pek de olacak bir şey!” dedi. “Ben dünya kadar küçük kız gördüm ama hiçbirisinin böyle upuzun boynu yoktu. Yok yok. Sen yılansın. İnkâr etmenin bir faydası yok. Nerede ise ömründe ağzına yumurta koymadığını söyleyeceksin.”

Alice doğruyu saklamıyan çocuklardandı, “Yumurta yedim tabii” dedi “ama küçük kızlar da, yılanlar kadar yumurta yer.”

Güvercin “İnanmam” dedi. “Ama eğer, yiyorlarsa onlar da bir cins yılan demektir. İşte bu kadar.”

Bu fikir Alice için o kadar yeniydi ki bir lâhza sustu, Güvercin de fırsattan istifade hemen yapıştırdı.

“Şunu iyi biliyorum ki yumurta arıyorsun. Ha kız olmuşun, ha yılan, bence ikisi de bir” dedi.

Alice hemen “Ama bana göre hiç de bir değil” dedi “Hem ben buraya yumurta filân aramaya gelmedim. Hoş, o maksatla gelsem bile sizinkini ne yapayım; çiğ yumurta sevmem ki” dedi.

Güvercin aksi aksi “Öyleyse çekil git!” diyerek tekrar yuvasına yerleşti.

Alice ağaçların arasına büzülmeye çalıştı, çünkü boynu dallara dolaşıyor o da çözmek için ikide birde duruyordu. Bir müddet sonra ellerindeki mantar parçaları aklına geldi ve hemen dikkatle işe koyuldu, bir birini bir ötekini ısırıyordu; ufala büyüye, ufala büyüye nihayet eski boyunu aldı.

Asıl kendi boyunu kaybedeli o kadar çok zaman geçmişti ki, önce bu hali yadırgar gibi oldu. Ama bir iki dakikada buna da alıştı ve, her zamanki gibi kendi kendine konuşmaya başladı:

“Hah işte şimdi istediğimin yarısı oldu demektir. Aman, bu değişimler de insanı ne şaşkın ediyor. Bir dakika sonra ne olacağını kestiremiyorum. Ama artık eski boyuma geldim ya! Şimdi, ikinci iş o güzel bahçeye girebilmekte. Acaba bu işi nasıl yapmalı?” Böyle söylerken ansızın bir meydanlığa geldi, bu meydanlıkta şöyle böyle dört ayak yüksekliğinde bir evceğiz vardı. Alice “Bu evde kimler oturursa otursun, *bu* boydayken karşılına çıkmam pek doğru olmaz! Korkudan akıllarını oynatırlar sonra” diye düşünerek sağ elindeki mantar parçasını biraz kemirdi ve boyu bir karışa ininceye kadar eve yaklaşmadı.

VI

Domuz ile biber

Bir iki dakika durdu, evi gözden geçirdi; acaba şimdi ne yapsam diye düşünürken ansızın korudan doğru koşan koşan gelen üniformalı bir uşak gözüktü (uşak olduğunu, kıyafetinden anlamıştı; yoksa, yalnız yüzüne bakarak hüküm verseydi balık derdi.) Uşak yumrukları ile kapıya hızlı hızlı vurdu. Kapıyı tekerlek suratlı kurbağa gibi patlak gözlü bir başka uşak açtı. Alice, her ikisinin de, kafalarındaki kıvrır kıvrır takma saçları pudralamış olduklarını farketti. Ne olup bittiğini pek merak ediyordu, belki bir şeyler duyarım diye korudan usul usul çıktı.

Balık uşak, koltuğunun altından, hemen hemen kendi boyunda bir zarf çıkardı, ötekine vererek ciddî bir sesle “Düşes içindir. Kırالیçe hazretleri bir kroke partisine davet ediyorlar” diye söze başladı. Kurbağa Uşak da aynı ciddiyetle, yalnız kelimelerin yerini değiştirerek tekrarladı: “Kırالیçe hazretlerindendir, Düşesi bir kroke partisine davet ediyorlar”

Sonra ikisi de selâm vermek için eğildiler, bu arada takma saçlarının büklümleri birbirine dolaştı.

Alice buna o kadar çok güldü ki, sesini duymasınlar diye tekrar koruya kaçtı. Gözetlemek için tekrar çıktığı zaman, Balık-Uşak gitmişti, öteki de kapının önüne yere oturmuş serser serser havaya bakıyordu.

Alice çekine çekine gidip kapıyı vurdu. Uşak “Nafile vuruyorsun” dedi “çünkü, birincisi, ben de kapının dışındayım; ikincisi, içerdekiler öyle gürültü ediyorlar ki kapının çalındığını zor işitirler.” Sahiden de içerden garip sesler geliyordu, kesilmeyen bir uluma ve aksırma, ikide birde sanki çaydanlık yahut bir tabak tuzla buz oluyormuş gibi bir şangırtı.

Alice “Öyleyse içeri nasıl girerim acaba?” dedi.

Uşak ona aldırmaksızın “Eğer kapı aramızda olsaydı, o zaman vurmanın bir mânası olurdu. Meselâ sen içerde olsaydın kapıyı vururdun, ben de açar, seni dışarı çıkarırdım” Hem konuşuyor hem de hep havaya bakıyordu, Alice bunu onun kabalığına verdi. Kendi kendine “Ama belki de başka türlü yapamıyordur, çünkü gözleri hemen hemen başının tepesinde” diye düşündü. “Bari, sorulanlara olsun cevap verse” dedi sonra sesini yükselterek tekrar sordu “içeri nasıl gireyim.”

Uşak “Ben burada oturacağım” dedi, “yarına kadar...”

Tam o sırada evin kapısı açıldı ve koca bir tabak uşağın kafasına doğru ok gibi fırladı. Ta burnunun ucundan geçerek az ötedeki bir ağaca çarptı, paramparça oldu.

Uşak, hiçbir şey olmamış gibi”... hattâ belki öbür güne kadar” diye sözüne devam etti.

Alice sesini biraz daha yükselterek gene sordu “İçeri nasıl gireyim?”

Uşak “Ondan önce sorulacak bir şey var” dedi, “içeri girmen isteniyor mu bakalım?”

Şüphesiz, ilk sorulacak buydu, ama Alice kendisine bunun söylenmesinden hiç hoşlanmamıştı, kendi kendine mırıldandı “Mübareklerin hepsi de lâf yarışına ne meraklı. İnsanı deli edecekler nerdeyse!”

Uşak sözlerini biraz farkla tekrarlamak için iyi bir fırsat çıktığını görmüştü “Burada, günlerce, günlerce oturacağım” diyordu.

Alice “Peki ama *ben* ne yapayım?” dedi.

Uşak “Ne istersen onu” diyerek ıslık çalmaya başladı.

Alice “Bununla konuşmak da boşuna” diye mahzun mahzun söylendi “aptalın biri!” Sonra kapıyı açıp içeri girdi.

Kapı bir baştan öbür başa dumanla dolu koca bir mutfağa açılıyordu. Düşes, ortada üç ayaklı bir iskemleye oturmuş, bir bebek emziriyor, aşçı da ocağa eğilmiş, içinde her halde çorba bulunan bir kazanı karıştırıyordu.

Aksıracağı gelen Alice kendi kendine “Belli ki çorbanın biberi fazla kaçmış” diyordu.

Sahiden de hava çok biberliydi, Düşes bile arada bir aksırıyordu; hele bebek, ardi arası kesilmeksizin bir aksı-

ıyor, bir viyaklıyordu. Mutfakta aksırmıyanların biri aşçı, öbürü de ocağın yanında oturan ve sırtımdan ağzı kulluklarına varan kediydi.

Alice, önce söze başlamakla belki kabalık etmiş olmaksın korkarak, çekine çekine Düşese sordu:

“Affedersiniz efendim acaba kediniz neden böyle sırtıyor, lütfen söyler misiniz?”

Düşes “Cheshire kedisidir de ondan, ahmak!” diye cevap verdi.

Son kelimeyi öyle bir hırsla söylemişti ki Alice yerinden sıçradı. Ama sonra kendine değil, bebeğe söylendiğini anladı, biraz cesaretleterek devametti:

“Cheshire kedilerinin durmadan sırtıttığını bilmiyordum, daha doğrusu, kedilerin sırtıttığını işitmemiştim”.

Düşes “Hepsi de canları isterse sırtabilirler, çoğu sırtır da” dedi.

Nihayet bir konuşmaya girişebildiğinden pek memnun olan Alice, terbiyeli terbiyeli devametti: “Ben sırtanı hiç görmedim” dedi.

Düşes de “Öyleyse pek bir şey bilmiyormuşsun, doğrusu bu” dedi.

Alice bu cevabın edasını hiç beğenmemişti, konuşacak başka bir mevzu bulmanın daha iyi olacağını düşündü. O, konuşacak bir şey bulmak için uğraşadursun, beri yanda aşçı çorba kazanını ateşten indirmiş ve eline geçirdiğini Düşes ile bebeğe fırlatmaya başlamıştı, önce maşa, kürek geldi, ardından bir tabak çanak yağmurudur yağdı. Düşes, bunlar bir tarafına çarpsa bile, aldırımıyordu. Bebek zaten öylesine viyaklıyordu ki, başına yediklerinin canını acıtıp acıtmadığını kestirmek imkânsızdı.

Alice korkusundan yerinde sıçrayıp duruyor “Kuzum ne olur, yapmayın!” diye bağırıyordu. Kocaman bir tava ta bebeğin burnunu sıyrıp geçerken “Ah! o güzelim burnun gitti!” diye bir çığlık kopardı.

Düşes kısık bir sesle “Herkes yalnız kendi işine baksa dünya şimdikinden çok daha hızlı dönerdi” diye homurdandı.

Alice, bilgisini biraz olsun göstermek için bir fırsat ele geçirmekten pek memnun “Ama bunun bir faydası olmazdı ki” dedi. “Düşünün bir kere, gece gündüz ne hale girerdi! Dünya kendi eksenini etrafında yirmi dört saatte döner...”

Düşes “Ense derken aklıma geldi” dedi “vurun sunun ensesine baltayı!”

Alice, bu söz üzerine davranıp bir şey yapar mı acaba diye aşçıya baktı. Fakat o harıl harıl çorbayı karıştırıyor, onları dinlemez gözüküyordu; onun için Alice de cesaret bulup devam etti “Yirmi dört saatti zannedersem. Yoksa on iki miydi? Ben..”

Düşes “Canımı sıkma” dedi. “Rakkama gelemem ben!” Sonra tekrar çocuğunu emzirmeye başladı: bir taraftan da ninni gibi bir şey söylüyor ve ninninin her mısraı bittikçe bebeği bir kere sarsalıyordu.

Azarlayın oğlunuzu
Dövün aksırdığı zaman:
Bilir ifrit olduğ'nuzu
Kızdırmak ister mahsustan.

Koro

(Aşçının ve bebeğinde iştirakiyle)
Üvve! Üvve! Üvve!

Düşes ninninin ikinci kıtasını söylerken bebeği aşağı yukarı hırsıyla öyle bir hoplatıyor, zavalıcık da öyle bir viyaklıyordu ki, Alice kelimeleri zor duyabildi:

Azarlarım oğlumu ben,
Hapşırınca da döverim;
Çünkü canı isteyince
Biberi sever, bilirim!

Koro

Üvve! Üvve! Üvve!

Düşes bebeği Alice'e fırlatarak “İstersen biraz da sen salla” dedi. “Ben gideyim de hazırlanayım, Kırالیçeyle kroke oynayacağım.” Sonra hızla odadan çıktı. Çıkarken aşçı arkasından bir tava fırlattı ama isabet ettiremedi.

Bebek pek acayip şekilli bir şey olduğu için Alice onu güç tuttu, kollarını bacaklarını öyle bir açmıştı ki, kendi kendine “Tıpkı deniz yıldızı gibi” diye düşündü. Kucağına aldığı zaman zavallı bebecik tıpkı buhar makinesi gibi har har soluyordu; durmadan iki büklüm oluyor sonra tekrar dikleşiyordu; velhasıl Alice onu doğru dürüst tutuncaya kadar bir hal oldu.

Nihayet onu kucağında tutmanın yolunu bulabildi: (onu düğüm yapar gibi kıvrıyor, sonra kendini çözmesin diye sağ kulağıyla sol ayağını sıkı sıkı tutuyordu) sonra açık havaya çıkardı. “Eğer bu bebeği alıp götürmeyecek olursam, iki güne kalmaz öldürürler, zavallıyı yüzüstü bırakmak cinayet değil de nedir?” Son sözlerini yüksek sesle söylemişti, bebecik cevap verir gibi bir homurtudur kopardı, (Bu arada artık aksırmayı bırakmıştı) Alice “Öyle homurdanma!” dedi. “Meramını o türlü anlatmak ayıptır!”

Bebek gene homurdandı, Alice de ne oluyor buna diye merakla suratına baktı. Doğrusu, burun yukarı doğru fazla kıvrılmıştı: insan burnundan çok hayvan burnuna benziyordu; gözleri de çocuk gözlerine nispetle ufalmıştı, Alice gördüğünden hiç hoşlanmadı. “Ama belki de ağlıyordu da ondan böyle olmuştur” diye düşündü ve gözleri yaşlı mı değil mi diye tekrar baktı.

Hayır, ne yaş vardı, ne bir şey. Alice “Bak şekerim” dedi “eğer domuz oluyorsan seninle bir alışverişim kalmaz!” Zavallıcık tekrar hıçkırdı (yahut homurdandı; ne yaptığını kestirmek çok güçlü) bir zaman hiç konuşmadılar.

Alice tam “Eve gidince ben bu hayvanla ne yaparım?” diye düşünmeye hazırlanırken domuz-bebek tekrar homurdandı, hem öyle bir homurdandı ki Alice ürkerek

suratına baktı. Bu sefer artık hiç şüphe kalmamıştı: halis muhlis domuz olmuştu, Alice artık onu kucakta taşımanın bir mânası olmadığını anladı.

Hayvanı yere bıraktı: hiç gürültü etmeden seke seke uzaklaşıp ağaçlıkta kaybolduğunu görünce öyle bir ferahladı ki. Kendi kendine “Eğer büyüseydi” diye düşündü “çok çirkin bir çocuk olurdu, ama şimdi güzel bir domuz olacak sanırım.” Sonra tanıdığı çocuklardan domuz olmaya yaraşanlarını gözünün önünden geçirdi. “Ah onları domuz yapmanın usulü bir bilinseydi” diyordu. Bir de baktı, az ötede bir ağaç altında Cheshire kedisi oturup duruyor.

Kedi, Alice’i görünce sırttı. Alice, “Yumuşak başlıya benziyor” diye düşündü. “Yalnız tırnakları pek uzun, dişleri de pek çok.. Her halde saygı göstermeli.”

Epeyce çekinerek “Cheshire’li Pisi” dedi, çünkü kedinin bu isimden hoşlanıp hoşlanmıyacağını bilmiyordu. Ama kedi daha fazla sırttı. Alice “Neyse, hoşuna gitti galiba” diye düşünerek sözüne devam etti “Lütfen bana ne tarafa gideceğimi söyler misiniz?”

Kedi “Gitmek istediğin yere göre” dedi.

Alice “Canım, neresi olursa olsun..” diye cevap verdi.

Kedi “Öyleyse ne tarafa gitsen olur” dedi.

Alice istediğini biraz daha anlatmak için “Bir yere gideyim de” diye ilâve etti.

Kedi “Tabî” dedi “yürüye yürüye nihayet bir yere varırsın, elbet”.

Alice baktı ki itiraz edemeyecek, başka bir sual sormayı denedi “Bu taraflarda ne biçim insanlar oturuyor?”

Kedi sağ pençesi ile bir yarım daire çizerek “Bu tarafta bir Şapkacı oturur” dedi. Sonra sol pençesi ile ikinci bir yarım

daire çizerek “Şu tarafta da Mart Tavşanı.. Hangisine istersen git, ikisi de delidir” dedi.

Alice “Benim deliler arasında ne işim var!” dedi.

Kedi cevap verdi: “Başka ne yapacaktın? Burada herkes, hepimiz deliyiz. Ben de. Sen de.”

Alice “Benim deli olduğumu ne biliyorsun?” diye sordu.

Kedi “Her halde delisin” dedi “yoksa buraya gelir miydin!”

Alice, sadece bunun deliliğini hiç de isbat etmiyeceğini düşündü ama sözüne devam etti “E peki, kendinin deli olduğunu ne biliyorsun?”

Kedi “Şimdi, bak” dedi “köpek deli değildir. Kabul mü?”

Alice “Olmasa gerek” dedi.

Kedi devam etti “Âlâ... köpek kızınca hırlar, keyiflenince de kuyruğunu sallar. Halbuki *ben* kızınca kuyruğumu sallarım, keyiflenince de hırlarım. Bunun için deliyim.”

Alice “Seninkine hırlamak denmez, hırıldamak denir” dedi.

Kedi “Ne denirse densin” dedi “Bugün Kırالیçenin Kroke partisine gidiyor musun?”

Alice “Çok isterim ama, daha davet edilmedim” dedi.

Kedi “Orada görüşürüz” dedi ve kayboluverdi.

Acayip şeyler görmeye Alice artık o kadar alışmıştı ki buna hiç şaşmadı. Kedinin kaybolduğu yere bakarken, o tekrar görünüyordu.

“Az daha sormaya unutuluyordum” dedi. “Bebek ne oldu?”

Alice, sanki Kedi hiç şaşılmıyacak bir şekilde geri gelmiş gibi “Domuz oldu” diye cevap verdi.

Kedi “Zaten ben bilmıştım” diyerek tekrar kayboluverdi.

Alice belki gene görünür diye biraz bekledi, ama görünmeyince o da Mart tavşanı oturuyor dediği tarafa yürümeye başladı. Kendi kendine “Şapkacı çok gördüm” diyordu “Mart tavşanı daha görülmeye değer, hem şimdi Mayıs, belki deli değildir.. olsa bile Marttaki kadar azgın deli değildir hiç olmazsa.” Böyle konuşurken başını kaldırınca baktı ki Cheshire kedisi gene bir ağaç dalında oturuyor.

Kedi “Muz mu dedindi, domuz mu?” diye sordu.

Alice “Domuz dedimdi” diye cevap verdi. “Hem kuzum, ikide birde böyle birdenbire görünüp kayboluvermeyin, adamı serseme çeviriyorsunuz.”

Kedi “Pekâlâ” diyerek bu sefer yavaş yavaş kayboldu. Önce kuyruğunun ucu, en sonra da o sırtışı silindi, gülüşü kendi büsbütün gözden silindikten sonra bile bir müddet kaybolmamıştı.

Alice “Sırtımyan kedi çok görmüştüm ama, kedisiz sırtıma hiç görmemişim!” diye düşündü. “Ömrümde bundan daha acayip şeye raslamadım!”

Pek o kadar uzun yürümemişti ki Mart Tavşanının evi gözüktü. Bunun tavşanın evi olacağını tahmin etti: çünkü evin bacaları tavşan kulağı biçimindeydi, damı da tavşan kürkiyle kaplanmıştı. Ev öyle büyüktü ki Alice sol elindeki mantardan bir parça ısırp iki ayak boyu uzamadan eve yaklaşmayı gözüne yediremedi. Hattâ gene de çekine çekine yürüyor ve kendi kendine söyle söyleniyordu “Ya delilik nöbeti üstündeyse! Keşke Şapkacıyı görmeye gitseydim!”

VII

Deli işi bir çay toplantısı

Evin önünde bir ağaç altına masa kurulmuştu; Şapkacı ile Mart Tavşanı da başına geçmiş çay içiyorlardı. Aralarında bir tarla Sıçanı oturmuş derin derin düşünüyor, öbürleri de dirseklerini ona dayamışlar, başının üstünden konuşup duruyorlardı. Alice “Fare hiç de rahat olmasa gerek” diye düşündü “neyse ki uykuda, bir şey duymaz.”

Masa koskocamandı, ama üçü de bir köşesine tıkmışlardı. Alice’in geldiğini görünce “Yer yok! Yer yok!” diye bağıldılar. Alice içerliyerek, “Yer dolu ayol!” dedi ve masanın bir ucundaki geniş koltuğa oturdu.

Mart Tavşanı dostça “Biraz şarap buyurun!” dedi.

Alice masaya baktı, çaydan başka bir içecek yoktu. Ben şarap marap göremedim” dedi.

Mart Tavşanı cevap verdi “Yok da ondan.”

Alice hırsıyla “Mademki yok, buyrun demekle pek naziklik etmediniz her halde” dedi.

Mart Tavşanı “Siz de, davet edilmeden gelip âlemin masasına oturmakla pek naziklik etmediniz her halde” dedi.

Alice “Sizin masanız olduğunu bilmiyordum, görünüşe bakılırsa üç kişiden daha fazlası için hazırlanmış” dedi.

Şapkacı “Saçlarınız kesilmek istiyor” dedi. Deminden beri Alice’i inceden inceye tetkik ediyordu, ilk defa olarak lâfa karışmıştı.

Alice oldukça sert bir sesle “Kimsenin şahsı için söz söylenmez, ayıptır” dedi.

Şapkacı bunu işitince gözlerini fal taşı gibi açtı, sadece şu sözleri söyledi “Kuzgun niye yazı masasına benzer?”

Alice “Hah! Şimdi alay başlıyor!” diye düşündü “Ne iyi, bilmece sormaya başladılar.” Sonra yüksek sesle, “Onu kestirebiliyorum sanıyorum” dedi.

Mart Tavşanı “Yani cevabını bulabilirsin, öyle mi?” diye sordu.

Alice “Tabii” dedi.

Mart Tavşanı “Peki, ne demek istiyorsun ona söyle bakalım” dedi.

Alice acele acele “Olur” diye cevap verdi. Şey.. yani ne söylüyorsam onu demek istiyorum. Zaten ikisi de aynı şey.”

Şapkacı “Hiç de aynı şey değil” dedi. “Böyle olduktan sonra, meselâ yediğimi görürüm, ne demekse, gördüğümü yerim, demek de aynı olur.”

Öteden Mart Tavşanı da atıldı “Meselâ Ne bulursam beğenirim, yerine, ne beğenirsem bulurum, demek de aynı şey olacak”

Tarla Faresi de uykusunda konuşur gibi ilâve etti. “Meselâ, uyuduğum zaman nefes alırım yerine, nefes aldığım zaman uyurum, denebilecek.”

Şapkacı “Öyle ya, senin için ikisi de aynı şey” dedi ve konuşma burada kesildi. Birkaç dakika sessiz sedasız oturdular, bu arada Alice de mütemadiyen kuzgunla yazı masası hakkında bütün bildiklerini hatırlamaya uğraştı, zaten fazla bir şey de bilmiyordu.

Sessizliği ilk bozan Şapkacı oldu. Alice’e dönerek “Bugün ayın hangi günü?” diye sordu. Cebinden bir saat çıkarmış, tasalı tasalı ona bakıyor, ikide bir başını sallıyarak kulağına götürüyordu.

Alice biraz düşündü, sonra cevap verdi: “Dördü.”

Şapkacı “İki gün geri diye içini çekti. Sonra kızgın kızgın Mart Tavşanına bakarak “Ben sana o tereyağı yaramaz demedim miydi!” diye ilâve etti.

Mart Tavşanı ezile büzüle cevap verdi “En iyi tereyağı idi.”

Şapkacı “Evet ama her halde içine ekmek kırıntısı falan da karışmış olacak” diye söylendi. “Ekmek bıçağıyla yağlamıyacaktın!”

Mart Tavşanı saati alarak üzgün üzgün baktı, sonra cup diye çay fincanına daldırıp çıkardı, tekrar baktı, ama gene ilk dediğinden daha iyi bir söz bulamadı “İnan olsun, en iyi tereyağıydı.”

Alice Tavşanın arkasından doğru eğilmiş merakla bakıyordu. “Ne tuhaf saat!” dedi “Ayın hangi günü olduğunu gösteriyor da saatin kaç olduğunu göstermiyor!”

Şapkacı “Neye gösterebilirsin?” diye mırıldandı. “Sizin saatler senenin hangi sene olduğunu gösterir mi?”

Alice’in cevabı hazırды “Tabii göstermez” dedi. “Ama sene uzun zaman değişmez de ondan.”

Şapkacı “İyi ya benimki de öyle işte” dedi.

Alice, adamakıllı şaşkına dönmüştü. Şapkacının cevabı doğru dürüst bir cümleydi ama hiçbir mânası yoktu. Nazik olmaya çalışarak “Pek anlayamadım” dedi.

Şapkacı “Tarla Faresi gene uyudu” diyerek burnunun üstüne biraz sıcak çay döktü.

Fare sınırlı sınırlı basını silkti, sonra gözlerini açmaksızın “Tabii ya, tabii” diye söylendi. “Ben de tam onu diyecektim.”

Şapkacı tekrar Alice’e dönerek “Bilmeceyi hâlâ çöze mediniz mi” diye sordu.

Alice “Hayır, nafile çözemeyeceğim” dedi. “Cevabı nedir?”

Şapkacı “Benim de bildiğim yok” dedi.

Mart Tavşanı “Benim de” diye ilâve etti.

Alice içini çekerek “Zamanınızı böyle cevapsız bilme-
celer sorarak ziyan edeceğinize daha faydalı bir şey yap-
sanız” dedi.

Şapkacı “Sizin de zaman hakkında benim kadar bilgi-
niz olsaydı, öyle onu ziyan etmekten filan bahsetmezdi-
niz.” dedi.

Alice “Ne demek istiyorsunuz, anlamadım” dedi.

Şapkacı, alay edercesine bağını şöyle bir kaldırarak,
“Tabii anlamazsın” dedi. “Hattâ belki ömründe, bir kere
olsun zamanla konuşmamışındır.”

Alice ihtiyatla cevap verdi “Bilmem, belki de. Ama pi-
yano çalışırken onu tutmaya bakarım.”

Şapkacı “Ya! İşte şimdi anlaşıldı” dedi. “Tutulmaya hiç
gelemez o! Halbuki onunla iyi geçindin mi, saati hep senin
keyfine göre işletir. Meselâ sabahleyin saat dokuzda, tam
derslere başlama vakti, ona şöyle bir fısıldadın mı, gözünü
açıp kapıyana kadar fıracak döner, bir de bakarsın saat
13,30 olmuş, tam yemek vakti!”

(Mart Tavşanı kendi kendine alçak sesle “Keşke olsa!”
dedi.)

Alice düşünceli düşünceli “Sahi, ne güzel bir şey olurdu”
dedi. “İyi ama.. o zaman da acıkacak vakit bulamazdın.”

Şapkacı “Evet önceleri öyle ama” dedi “yelkovanla ak-
rebi istediğin kadar 13.30 da tutabilirdin.”

Alice “Siz öyle mi yapıyorsunuz? diye sordu.

Şapkacı dertli dertli bağını salladı “Nerde!” dedi “Ge-
çen mart kavga ettik, *bu* daha delirmeden önce..” (çay
kağıdıyla Mart Tavşanını gösterdi.) “Kupa Kırılıçesinin
verdiği büyük konserdeydik, ben şu şarkıyı söyleyecektim:

Pırıl pırıl yarasa!

Ne iştesin acaba?

“Belki de şarkıyı biliyorsundur!”

Alice “Galiba buna benzer bir şey işittimdi” dedi.

Şapkacı: “Sonrası şöyle gider hani:

Gökyüzünde uçarsın

Tepsilere konarsın.

Pırıl pırıl...”

Şarkının burasında Tarla Faresi şöyle bir silkindi ye uykusunun arasında söylenmeye başladı. “Pırıl pırıl, pırıl pırıl..” Bunu öyle uzattı ki nihayet sussun diye bastılar çimdiği.

Şapkacı “Daha ilk kıtasını yeni bitirmiştim ki, Kırالیçe yerinden fırladı ve Zamanı haklıyor! Kesin şunun kafasını!, diye haykırdı.”

Alice “Aman ne vahşilik!” diye haykırdı.

Şapkacı üzgün bir sesle, “İşte o gün bu gündür, zaman bir dediğimi yapmaz oldu” diye devam etti. “Saatim hep altıda duruyor.”

Alice’in zihninde bir şimşek çaktı “Demek onun için masada bu kadar çok çay takımları var?” diye sordu.

Şapkacı içini çekerek “Evet ya?” dedi. “Hep çay zamanı, takımları yıkayacak vakit bulamıyoruz tabii.”

Alice “Anlaşılan, hep masanın etrafında dönüştürüp duruyorsunuz” dedi.

Şapkacı “Öyle!” dedi. “Kullandıklarımızı bırakıyor, öbürlerini kullanıyoruz.”

Alice, bir cesaret gösterip, “E, tekrar, ilk kullandığınız takımlara gelince ne yapıyorsunuz?” diye sordu.

Mart Tavşanı esniyerek “Artık bu bahsi bırakalım, canımı sıktı.” dedi. “Bir teklifim var: küçük bayan bize bir masal anlatsın.”

Alice, bu ricadan epeyce telâşlanmıştı: “Ben hiç masal bilmem ki” dedi.

İkisi de “Öyleyse Tarla Faresi anlatsın” diye haykırıştılar. “Uyan, Fare, uyan!” Biri bir tarafından öteki bir taraftan zavallıyı çimdiklediler.

Fare ağır ağır gözlerini açarak çatlak, hafif bir sesle “Uyumuyordum ki” dedi “ne dedinizse hepsini işittim.”

Mart Tavşanı “Hadi bize bir masal anlat!” dedi.

Alice de “Evet, ne olur!” diye yalvardı.

Şapkacı “Hem çabuk ol” diye ilâve etti, “yoksa gene evvelki gibi uyuya kalacaksın”

Fare acele acele başladı anlatmaya: “Bir varmış, bir yokmuş, vaktiyle üç küçük kızkardeş varmış; isimleri de Tillie, Elsie, Lacie imiş. Bir kuyunun dibinde otururlarmış...”

Yiyecek içecek meselelerine pek meraklı olan Alice, hemen sordu “Ne yiyip içerlermiş?”

Tarla Faresi bir iki dakika düşündükten sonra cevap verdi “Bulama”.

Alice, nazik nazik, “Ama olur mu? Sonra hastalanırlardı?” dedi.

Fare “İyi ya, onlar da hastalanmışlar zaten; hem çok fena hastalanmışlar” dedi.

Alice, bu kadar acayip bir yaşayış nasıl olur acaba diye düşünmiye çalıştı, ama baktı ki akli büsbütün karışıyor, onun için başka bir şey sormaya kalktı: “Neden kuyu dibinde yaşıyorlarmış peki?”

Mart Tavşanı ciddî ciddî, Alice’e, “Biraz daha çay alın” dedi.

Alice gücenik bir sesle, “Zaten bir şey almadım ki daha alayım!” dedi.

Şapkacı söze karıştı “Nasıl daha az alayım, demek istiyorsunuz galiba. Çünkü “hiçten” *daha fazla* alınabilir pekâlâ.”

Alice “Kimse sizden fikir sormadı ki” dedi.

Şapkacı, zafer kazanmış gibi “Şimdi kim kimin şahsı hakkında söz söylüyormuş bakalım?” dedi.

Alice buna ne cevap vereceğini kestiremedi; onun için biraz tereyağlı ekmekle çay aldı. Sonra Fareye dönerek ilk سوالini tekrarladı “Neden kuyu dibinde yaşıyorlarmış?”

Fare gene bir iki dakika düşünüp öyle cevap verdi “Bu kuyu bulama kuyusuymuş.”

Alice kızmış, tam “Canım böyle şey olur mu?” diye söze başlıyordu ki Mart Tavşanı ile Şapkacı “Şşş! Şşş!” dediler, Fare de ters ters söylendi “Madem terbiyeli duramıyorsun, bari hikâyeyi kendin tamamla, daha iyi.”

Alice “Yok yok, ne olur siz anlatın!” diye yalvardı. “Bir daha sözünüzü kesmem. *Bir* tane de öyle kuyu varmış demek.”

Fare gücüne gitmiş gibi hırsla “Öyle, bir tanecik” dedi, ama neyse hikâyesini anlatmaya razı oldu. “İşte böyle, bu üç küçük kızkardeş kuyudan çekmeyi öğreniyorlarmış...”

Alice verdiği sözü unutup giderek “Kuyudan ne çekiyorlarmış?” diye sordu.

Fare bu sefer düşünmiye hiç lüzum görmeden “Bulama” deyiverdi.

Şapkacı Farenin sözünü keserek “Temiz bir fincan istiyorum, hadi yerlerimizi değiştirelim” dedi.

Böyle derken bir ilersindeki yere geçti, Fare de onun ardından. Mart Tavşanı. Farenin eski yerine, Alice de tiksine tiksine Mart tavşanının yerine geçti. Bu değişmeden bir faydalanan varsa o da Şapkacıydı: hele Alice eskisinden daha berbat bir yere raslamıştı, çünkü Mart Tavşanı çay tabağına süt çanağını devirmişti.

Alice Fareyi tekrar gücendirmekten çekindiği için ihtiyatla söze başladı: “Ama anlamadım doğrusu, nereden çekiyorlarmış bulamayı?”

Şapkacı “Su su kuyusundan çekildiğine göre, bulama da bulama kuyusudan çekilse zahir.. ha budala?” dedi.

Alice bu sözü duymamış görünerek Fareye “iyi ama onlar kuyunun içinde imiş” dedi.

Fare “Elbette, kuyunun içinde... yemişler” dedi.

Bu cevap zavallı kızı öyle şaşırttı ki, bir müddet Farenin sözünü hiç kesmedi.

Fare, artık adamakıllı uykusu geldiği için, esneyip gözlerini oğuşturarak devam etti “Kuyudan çekmeyi öğrenmişler... Türlü türlü şeyler çekmeye başlamışlar.. Baş harfi F olan türlü şeyler çekiyorlarmış...”

Alice “Neden F ile başlayan şeyler?” diye sordu.

Mart Tavşanı “Neden olmasın?” dedi.

Alice sustu.

Bu aralık Fare de, gözlerini kapamış, uykuya dalıyordu. Fakat Şapkacı çimdiği basınca bir feryat kopararak uyanıp hikâyesini anlatmaya koyuldu: "... F ile başlayan şeyler meselâ, fare kapanı, fırça fazlalık filân hani konuşurken de fazla fazlalık denir ya. Siz hiç kuyudan "fazlalık" çekilmesi diye bir şey gördünüz mü?

Alice utanıp şaşırarak "Şey, mademki sordunuz, bilmem ama, galiba.." diye kekeledi.

Şapkacı "Öyleyse yerli yersiz konuşup durmayın" dedi.

Alice artık kabalığın bu derecesine de göz yumamazdı doğrusu: hırsıyla yerinden kalktı, yürüyüp gitti. Fare de hemen uykuya dalmıştı, ötekilerse (belki çağırılırlar diye Alice bir iki kere dönüp arkasına baktı ama) kızın gitmesine aldırış etmediler bile. Son bakışında Fareyi çaydanlığa tıkmağa uğraşıyorlardı.

Alice ormanda yürürken "Ne olursa olsun *oraya* bir daha gitmem!" diyordu. "Ömrümde bu kadar aptalca bir çay ziyafeti görmedim!"

Tam bunu söylerken, ağaçlardan birinde bir kapı olduğunu farketti: "Acayip şey!" diye düşündü. Sonra, "Bugün zaten her şey acayip ya! Şu kapıdan bir gireyim bakayım" deyip kapıdan girdi.

Bir de baktı ki yine o uzun salonda, cam masanın yanı başında duruyor. "Eh, artık bu sefer ne yapacağımı daha iyi biliyorum" diye kendi kendine söylendi ve önce küçük

altın anahtarı almakla işe başladı. Sonra o güzel bahçeye giden kapıyı açtı; sonra oturdu, bir ayak boyu oluncaya kadar mantarı kemirdi (bir parçasını cebinde saklamıştı): sonra o küçük koridordan yürüdü ve nihayet serin çeşmeler akan, güzel renkli çiçekler dolu olan bahçeye erişti.

VIII

Kıraliçenin kroke sahası

Bahçeye girilen yerde büyük bir gül ağacı vardı. Gülleri beyazdı. Fakat üç bahçıvan harıl harıl onları kırmızıya boyuyorlardı. Alice, "Amma da tuhaf şey!" diye düşündü, daha iyi seyretmek için bahçıvanlara yaklaştı, o sırada bir tanesinin şöyle dediğini duydu: "Bana baksana Beşli! Üstüme boya sıçratıp durma!"

Beşli ters ters: "Ne yapayım" dedi, "Yedili dirseğime çarptı."

Bunun üzerine Yedili başını kaldırdı. "Âlâ Beşli! Kabahati hep başkalarının üstüne at bakalım!"

Beşli "Sen çeneni tutsan daha iyi edersin" dedi. "Kafanın kesilmesini hakettiğini Kıraliçe daha dün söyledi, kulağımla işittim!"

İlk konuşan bahçıvan "Ne için?" diye sordu.

Yedili “Bu, seni alâkadar etmez, İkili!” dedi.

Beşli “Pekâlâ da alâkadar eder” diye cevap verdi. “Ona anlatayım da gör”... Ahçıya bayağı soğan yerine lâle soğanı getirmiş de ondan..”

Yedili fırçasını yere atmış, tam “Bu kadar da insafsızlık...” diye söze başlarken onları gözetleyip duran Alice’i farketti, hemen kendini tuttu; ötekiler de dönüp baktılar, sonra yerlere kadar eğilerek selâm verdiler.

Alice biraz çekinerek “Neden bu gülleri kırmızıya boyuyorsunuz, söyler misiniz?” dedi.

Beşli ile Yedili bir şey söylemeden İkiliye baktılar. İkili alçak sesle söze başladı. “Efendim, işin doğrusu, bu ağacın kırmızı gül ağacı olması lâzımdı, biz yanlışlıkla beyaz dikmişiz. Kırالیçe işi anlayacak olursa hepimizin kafası gider. İşte onun için efendim biz de elimizden geldiği kadar çabuk olup, o gelmeden önce...” Tam bu sırada, bahçeyi kollamakta olan Beşli haykırdı: “Kırالیçe! Kırالیçe!” Bahçıvanların üçü de bir anda yüzükoyun yere kapandılar. Bu ara birçok ayak sesleri işitildi, Alice de, Kırالیçeyi göreyim diye, merakla dönüp baktı.

Önce, ellerinde üç başlı güzlerle, on tane asker geldi. Bunlar da, tıpkı bahçıvanlar gibi, dümdüz ve dik dörtgen biçimiydiler, köşelerden de kollarıyla bacakları çıkmıştı. Sonra sarayın sayılı kişilerinden onu gözüktü; hep süslenmişler, asker gibi ikişer ikişer yürüyorlardı. Bunların arkasından Kırıl çocukları gözüktü; on kişiydiler, çift çift elele tutuşmuşlar, neşeyle hoplayıp zıplayarak geliyorlardı, üzerlerinde yürekten süsler vardı. Arkalarından misafirler göründü, çoğu ya kiral ya kırالیçeydi. Alice bunların

arasında Beyaz Tavşanın da bulunduğunu farkettiler. Acele acele, sınırlı sınırlı konuşuyor, her söylenene gülümsüyordu; yanından geçerken Alice'i tanımadı bile. Misafirlerin arkasından kızıl kadife bir yastık üzerinde Kırılın tacını taşıyarak Yürek Oğlu geliyordu. Bu büyük alayın en sonunda da Yürek Kırılı ile Kırılıçesi çıkageldiler.

Alice, üç bahçıvan gibi yüzükoyun yere kapansın mı kapanmasın mı pek kestiremiyordu ama, alay geçerken böyle hareket edilir diyen bir usul işittiğini de hiç hatırlamıyordu. "Hem, yüzükoyun yere kapanıp kimseyi görmedikten sonra alayların ne mânası kalır?" diye düşündü ve olduğu yerde durarak bekledi.

Alay Alice'in tam karşısına gelince hepsi durup ona baktılar, Kraliçe Yürek Oğluna dönerek sert sert "Bu da kim?" diye sordu, o sadece gülümsedi ve eğilerek selâm verdi.

Kraliçe sinirlenip başını sallayarak "Aptal!" dedi; sonra Alice'e dönerek "Çocuk" diye sordu "senin adın nedir?"

Alice terbiyeli terbiyeli "Alice, haşmetli Kırılıçem" dedi ama kendi kendine ilâve etti. "Eninde sonunda hepsi de bir deste iskambil kâğıdı, ne diye korkuyorum sanki bunlardan?"

Kırılıçesi, gül ağacının dibinde yatan üç bahçıvanı göstererek "Ya bunlar kim?" diye sordu. Yüzüstü yatıyorlardı, sırtları da tıpkı öteki iskambil kâğıtlarına benziyordu, onun için Kırılıçesi bunların bahçıvan mı, yoksa saray erkânı mı, yoksa kendi çocuklarından üçü mü olduğunu anlamamıştı.

Alice, cesaretine kendisi de şaşarak, "Ne bileyim ben kuzum, dedi, üstüme vazife değil ya!"

Kıraliçe hırsından kıpkırmızı kesildi, bir iki saniye sanki Alice'e yiyecekmiş gibi baktıktan sonra "Uçurun şunun kafasını! Uçurun.." diye haykırdı."

Alice hiç çekinmeden yüksek sesle "Saçma!" dedi, Kıraliçe de bir şey söyleyemedi.

Kıral karısının koluna dokunarak çekine çekine "Baksana güzelim, daha çocuğun biri!" dedi.

Kıraliçe hırsıyla ona arkasını çevirerek Oğlana "Şunların yüzlerini çevir!" dedi.

Oğlan, bir ayağının ucu ile ihtiyatlı ihtiyatlı emri yerine getirdi.

Kıraliçe çın çın öten bir sesle “Kalkın ayağa!” diye haykırdı; üç bahçıvan hemen fırlayıp kalkarak Kırالا Kıraliçeye Kıral çocuklarına daha kim varsa hepsine selâm vermeğe başladılar.

Kıraliçe “Bırakın şunu!” diye haykırdı” “Başımı döndürüyorsunuz.” Sonra, gül ağacına bakarak söylendi: “Burada ne işler karıştırmışsınız ha?”

İkili, bir dizi üstüne çökerek, korkak bir sesle “Haşmetli Kıraliçem izin verirlerse şey ediyorduk...”

Bu arada gülleri gözden geçiren Kıraliçe “Anladım!” dedi. “Uçurun kafalarını şunların!” Sonra alay harekete geçti; geride zavallı bahçıvanları idam etmek üzere üç asker kaldı. Bahçıvanlar da korunmak için Alice’e koştular.

Alice “Korkmayın! Kafanız uçurulmayacak” dedikten sonra onları yanındaki büyük çiçek saksısının içine koydu. Üç asker bir müddet bahçıvanları arıyarak şaşkın şaşkın etrafa bakındılar, nihayet alayın ardından onlar da yürüdüler.

Kıraliçe “Kafaları uçuruldu mu?” diye bağırdı, onlar da yüksek sesle “Haşmetli Kıraliçemizin emirleri ile kafaları uçtu!” diye cevap verdiler.

Kıraliçe “Âlâ!” diye bağırdı “Kroke oynamasını bilir misiniz?”

Askerler seslerini çıkarmadan Alice’e baktılar, sual her halde ona sorulmuştu.

Alice de bağırarak “Evet!” dedi.

Kıraliçe “Gelin, öyleyse!” diye gümbürdedi; Alice de arkasından neler gelecek bakalım, diye düşünerek alaya katıldı.

Yanı başında ürkek bir ses “Gü.. güzel hava, değil mi?” dedi. Baktı ki, meraklı meraklı yüzünü süzen Beyaz Tavşanla yanyana gidiyor.

Alice de “Ya! Sahiden güzel” dedi. “Düşes nerelerde kuzum?”

Tavşan telâşlı bir sesle yavaşça “Şşş! Şşş!” dedi. Endişeli endişeli etrafına, arkasına bakmıyordu, sonra ayaklarının ucunda yükselerek, ağzını Alice’in kulağına yaklaştırdı ve “İdama mahkûm edildi” diye fısıldadı.

Alice sordu “Ne için?”

Tavşan ““Ne yazık mı dedin?” diye sordu.

Alice “Hayır, demedim” dedi. “Bunda ‘yazık’ denecek bir şey yok ki! ‘Ne için’ diye sordumdu.”

Tavşan “Kıraliçeyi tokatladı...” diye söze başlamıştı ki Alice bir kahkaha attı. Tavşan korkak bir sesle “Aman sus” dedi, “sonra Kıraliçe işitecek! Ha, ne diyordum, biraz geç kalmıştı, Kıraliçe de dedi ki...”

O sırada Kıraliçe gök gürültüsü gibi bir sesle “Yerlerinize geçin!” diye bağırды, herkes de birbirine çarpa çarpa dört tarafa koşuşmağa başladı. Ama neyse, bir iki dakika içinde yerli yerlerine geçtiler, oyun da başladı.

Alice, ömründe hiç böyle acayip kroke sahası görmemişti! Her taraf tümsek çukur doluydu! Toplar canlı kirpi, oyun sopaları da canlı flâman kuşları idi; Köprüleri de, ayakları ile ellerini yere dayayıp iki büküm olan askerler teşkil ediyordu.

Alice için ilk güçlük flâmanını kullanmak oldu, hayvanın vücudunu güzelce kolunun altına sıkıştırıp bacaklarını sallandırdı ama tam boynunu doğrultup kafası ile kirpiye vuracağı sırada, kuş başını kaldırıp suratına ba-

kıyordu; hem bakışında öyle bir şaşkınlık vardı ki Alice kendini tutamıyor kahkahayı koparıyordu; kuşu boynunu tekrar düzeltip tam topa vuracağı zaman bu sefer de kirpinin yerinde tortop durmaktan vazgeçip, sürüne sürüne uzaklaştığını görüyordu. Üstelik, kirpisini yuvarlamak istediği yolun üstüne mutlak bir çukur yahut bir tümsek çıkıyordu; köprülük eden askerler de durmadan yer değiştiriyorlardı. Çok geçmeden Alice'in aklı oyunun güçlüğünü kesti.

Oyuncular da, sıralarını beklemeden, ikide bir kavga ederek ve kirpiler senindi benimdi diye döğüşerek, hep birden oynuyorlardı. Az zaman içinde Kırالیçe öyle öfkelen-di öyle öfkelen-di ki dakikada bir tepiniyor "Kesin kafasını şunun! Kesin kafasını bunun!" diye haykırıp duruyordu.

Alice yavaş yavaş telaşlanmaya başlamıştı; gerçi henüz Kırالیçeyle aralarında bir şey olmamıştı ama, neredeyse olacağı benziyordu. "Ya sonra" diye düşündü, "sonra ne olur benim halim? Buranın insanları kafa kesmeğe pek meraklı! Nasıl olmuş da biri sağ kalabilmiş, insan ona şaşıyor!"

Artık kaçmak için etrafta bir yol arıyor, "Acaba kimseye görünmeden sığışabilir miyim?" diye düşünüyordu; bir de baktı havada acayip bir şey belirmiş. Önce epeyce şaşı, ama bir iki dakika sonra bunun bir gülümseme olduğunu anladı, kendi kendine "Cheshire kedisidir" diye söylendi. "Çok şükür konuşacak birini buldum." Konuşabilecek kadar ağzı meydana çıkınca Kedi "Nasılsın?" diye sordu.

Alice gözler de meydana çıkıncaya kadar bekledi, sonra başını salladı. "Kulaklarından hiç olmazsa biri görün-

medikçe konuşmanın bir faydası olmaz ki” diye düşündü. Bir iki dakika sonra bütün kafa belirdi. Bunun üzerine Alice, flâmanını yere bırakarak oyunu anlatmağa başladı; kendisini dinleyecek birini bulduğuna pek keyiflenmişti; Kedi gözüken kısımlarını, yeter bularak öylece kalmış, daha fazla belirmemişti.

Alice şikâyetçi bir sesle “Mızıkçılık etmeden oyun oynamıyorlar ki” dedi “hem de kopardıkları kavga gürültüden insan kimin ne dediğini işitemiyor. Oyunlarında da bir usûl kaide yok, varsa bile kimsenin aldıracağı yok... Oyun aletlerinin hepsinin canlı olması da insanı çileden çıkarıyor hani. Meselâ, topumu şimdi altından geçireceğim köprü, bakın, kalkıp sahanın ta neresine gitmiş de dolaşüyor. Demin de Kırالیçenin kirpisine vuracaktım, baktı ki benim kirpi yaklaşıyor, aldı başını kaçtı!”

Kedi yavaşça “Kırالیçeden hoşlandın mı?” diye sordu.

Alice “Hiç mi hiç” dedi, “öyle bir (tam o sırada Kırالیçenin, hemen arkasında kendisini dinlediğini farkettiler, sözünü değiştiriverdi) iyi oyuncu ki, nasıl olsa o kazanacak, onun için oynamanın bir mânası yok.”

Kırالیçe gülümsedi ve yürüyüp geçti.

Kıral Alice’in yanına gelerek “Kiminle konuşuyorsun? diye sordu; bir taraftan da hayretle Kedinin kafasına bakıyordu.

Alice “Bir arkadaşımıdır” dedi, “Cheshire kedisi; izin verirseniz takdim edeyim.”

Kıral “suratı hiç hoşuma gitmedi ama neyse, isterse elimi öpsün” dedi.

Kedi cevap verdi “Öpmesem daha iyi”

Kıral “Küstahlaşma” dedi. Sonra konuşurken Alice’in arkasını siper alarak “Hem yüzüme de öyle bakma” diye ilâve etti.

Alice “Bir kedi bir kırala pekâlâ bakabilir” dedi “Bir kitapta okumuştum, ama hangisinde, şimdi hatırlamıyorum”.

Kıral kararını vermiş gibi “Her halde ortadan kalkmalı” diyerek, o sırada yakınlardan geçen Kıraliçeye seslendi “Güzelim! Ne olur, şu kediyi ortadan kaldırsan!” dedi.

Kıraliçenin büyük küçük bütün güçlükleri gidermek için bir tek usulü vardı. Başını çevirip bakmaya lüzum bile görmeden “Kafasını kessinler!” diye haykırdı.

Kıral, dünden hazırmış gibi, “Cellâdı gidip kendim getiririm” diyerek alelacele yürüdü gitti.

Alice, uzaktan Kıraliçenin öfkeyle çınlayan sesini işitince “Bari gidip oyun ne alemde bir bakayım” diye düşündü. Sıralarını kaçıran üç oyuncuyu idama mahkûm ettiğini daha demin işitmişti, işlerin gidişini de hiç beğenmiyordu, oyun öyle çorbaya dönmüştü ki kendi sırasının gelip gelmediğini bile bilmiyordu. Onun için kirpisini aramaya başladı.

Kirpisi başka bir kirpi ile kavgaya tutuşmuştu; Alice’in, biriyle öbürüne kroke etmesi için bu fırsat bulunmaz bir fırsattı; ama dert şuradaydı ki flâmanı bahçenin ta öbür ucuna gitmişti, orada ağaçlardan birine uçağım diye beceriksizce kanad çırpıp duruyordu.

O, flâmanını yakalayıp dönünceye kadar dövüş bitmiş, iki kirpi de ortadan yok olmuşlardı. Alice “Neyse, ziyanı

yok” diye düşündü “zaten bütün köprüler de bahçenin bu tarafına gitmişler.” Kaçmasın diye flamanını koltuğunun altına sıkıştırdı ve arkadaşı kedi ile biraz daha konuşmaya gitti.

Kedinin yanına geldiği zaman etrafında epeyce bir kalabalık biriktiğini görerek şaşaladı. Kırıl Kırılıçe, ve cellât arasında bir münakaşa oluyordu, üçü de bir ağızdan konuşuyorlardı; öbürleri ne yapacaklarını şaşırılmış, rahatsız rahatsız duruyorlardı.

Alice görünür görünmez hepsi de dâvayı halletsin diye ona döndüler, herbiri kendi fikrini tekrarlıyordu, fakat gene hep bir ağızdan konuştukları için, Alice ne dediklerini güç belâ anladı.

Cellâdın dediğine göre: gövdesi olmıyan baş kesilmezdi, ömründe hiç böyle bir şey yapmamıştı, bu yaştan sonra yapmaya da niyeti yoktu.

Kıralın dediğine göre: başı olan her şey idam edilebilirdi, saçma saçma konuşmanın yeri yoktu.

Kıraliçenin dediğine göre de: hemen o dakika bir şey yapılmıyacak olursa, kim var kim yok herkesin kafası kesilecekti. (Etraftakilerin o kadar durgun ve endişeli görünmesine sebep de bu son söylenen sözlerdi.)

Alice "Kedi düşesindir, *ona* sorun daha iyi" demekten başka çare bulamadı.

Kıraliçe cellada dönerek, "Hapishaneye atılmıştı" dedi "git de buraya getir." Cellât ok gibi fırlayıp gidiverdi.

Cellât gider gitmez Kedinin kafası yavaş yavaş kaybolmağa başladı; adam Düşesle döndüğü zaman gözden büsbütün silinmişti. Kıral ile cellât bir aşağı bir yukarı koşarak nereye gitti diye aramaya başladılar, öbürleri de tekrar oyunlarına döndüler.

IX

Su kaplumbağasının hikâyesi

Düşes, “Ah şekerim benim! seni gördüğüme ne kadar sevindim bilmezsin” diyerek muhabbetle Alice’in koluna girdi, beraber yürümeye başladılar.

Alice de onu böyle keyfi yerinde bulunca pek memnun olmuştu; “Mutfakta rasladığım zamanki hırçınlığı biberdenmiş demek” diye düşündü. Kendi kendine “Eğ ben Düşes olursam” dedi (bunu pek umarak söylememişti ama) “mutfağında biber miber bulundurmam. Çorba onsuz da pekâlâ oluyor. Belki insanları kavgacı yapan da hep biberdir.” Kendi kendine yeni kaideler bulduğu için pek memnun, devam etti “suratsız eden sirke, huysuz eden papatya, çocukları tatlı huylu eden de arpa şekeriyle buna benzer tatlılardır. Ah, insanlar bunu bilseler öyle hasislik etmezlerdi”

Bu sırada düşesi büsbütün unutmuştu, ta kulağının dibinde sesini iştince korkuda sıçradı. Düşes “Şekerim, bir şey düşünüyorsun ki konuşmayı unuttun” dedi. “Bunda çıkan ibret dersi nedir söyledim ama unutmuşum, biraz sonra aklıma gelir.”

Alice “Belki de bundan çıkacak ibret dersi yoktur” diyecek oldu. Düşes “Hadi hadi, kızım” dedi “her şeyden alıncak bir ibret dersi vardır, yeter ki insan bitebilsin.” Böyle söylerken Alice’e daha sokuldu.

Alice Düşesin kendisine o kadar yaklaştığını istemiyordu. Bir kere, çok mu çok çirkindi; ikincisi de, çenesini tam kızcağızın omuzuna dayıyacak boydaydı, çenesi ise sivriydi, insana âdeta batıyordu. Ama Alice kabalık etmek istemedi, onun için gücü yettiği kadar taşımayı göze aldı. “Oyun şimdi hale yola girmiş galiba” dedi.

Düşes “Evet girmiş” diye cevap verdi “bundan alınacak ibret dersi de şudur, dünyayı yürüten kuvvet sevgidir, sevgi!”

Alice “Birisi de herkesin kendi işine bakmasıdır, demişti” diye mırıldandı.

Düşes sivri çenesini Alice’in omuzuna büsbütün batırarak “Eh, bu da hemen hemen aynı şey demektir” dedikten sonra ilâve etti “bundan alınacak ders de şudur: *Sen mânaya bak, sesler kendi başlarının çaresine bakarlar.*”

Alice kendi kendine “Her şeyden bir ibret çıkarmaya ne de meraklı!” diye söylendi.

Düşes, biraz durduktan sonra, “Neden kolumu beline dolamadığıma şaşırıyorsun değil mi?” dedi “sebebi, flâmanının huyunu pek bilmiyorum da ondan. Bir denesem mi?”

Alice bu denemeye hiç de hevesli olmadığı için çekine çekine cevap verdi “Belki ısırır!”

Düşes “Çok doğru” dedi “flâmanlar da hardal da insanı ısırır. Bundan alınacak ders şudur: bir cinsten kuşlar birlikte yaşar.”

Alice “Ama hardal kuş değil ki” dedi.

Düşes “Her zamanki gibi gene haklısın” dedi. “Her şeyi ne de yerli yerince söylüyorsun!”

Alice “Galiba bir maden” dedi.

Alice’in her sözüne evet demeğe hazır olan Düşes, “Maden ya!” dedi, “Buralarda büyük bir hardal madeni vardır. Bundan alınacak ders te: ‘Maden varsa manen yoktur.’”

Düşesin bu söylediklerini pek dinlememiş olan Alice “Bildim, bildim” dedi “hardal sebzedir. Görünüşü pek benzemez ama sebzedir.”

Düşes “Ben de seninle bir fikirdeyim” dedi. “Bundan alınacak ders de: ‘Dışın nasıl görünüyorsa için de öyle olsun’ yahut, daha da sade söylenmesini istersen: ‘Kendinizi herkese olduğunuz yahut olabileceğinizden farklı olmamış olduğunuz gibi gösterecek olan halinizden farklı değilmiş gibi göstermiyeceğiniz zannına kapılmayın’”

Alice terbiyeli terbiyeli “Bunu bir yere yazsam daha iyi anlardım” dedi “siz söylerken pek anlayamadım.”

Düşes, memnun memnun, “Keyfim olunca söylediklerimin yanında bu hiç kalır” dedi.

Alice “Aman kuzum” dedi, “bundan daha uzununu söylemek için kendinizi zahmete sokmayın.”

Düşes “A! o nasıl söz, hiç zahmet olur mu?” dedi “hem, şimdiye kadar söylediğim sözlerin hepsini sana hediye ediyorum.”

Alice “Ucuz tarafından bir hediye!” diye düşündü. “İyi ki yıldönümlerinde bu çeşitten hediyeler vermiyorlar!” Ama doğrusu bunları yüksek sesle söylemeğe pek cesaret edemedi.

Düşes sivri küçük çenesiyle tekrar Alice’i dürtüşlüyerek “Gene mi düşünceye daldın?” diye sordu.

Artık yavaş yavaş canı sıkılmağa başlayan Alice biraz sert bir sesle: “Düşünmek yasak değil ya!” diye cevap verdi.

Düşes “Domuzlara uçmak ne kadar yasak değilse sana da düşünmek o kadar yasak değil” dedi. “Bundan alınacak ib...”

Tam, o sevgili *ibret* kelimesini söylerken, Alice, Düşesin sesinin sönüp gittiğini, kolunda duran kolunun da titreğini farkederek şaşırıldı. Başını kaldırıp baktı ki Kıraliçe kollarını kavuşturmuş, kopmaya hazırlanan bir fırtına gibi önlerine dikilmiş duruyor.

Düşes titrek bitkin bir sesle “Hava pek güzel Haşmetli Kıraliçem!” diye söze başladı.

Kıraliçe konuşurken ayağını yere vurarak “Sana söylüyorum” diye haykırdı “şu dakkada buradan ya kendin defolur gidersin, yahut kafan gider! Seç ikisinden birini!”

Düşes de seçeceğini seçip bir anda ortadan kayboluverdi.

Kıraliçe Alice’e “Hadi, biz oyunumuza bakalım” dedi; Alice korkusundan tek kelime söyleyecek halde değildi,

Kıraliçenin peşinden ağır ağır kroke sahasına doğru yürüdü.

Öteki misafirler Kıraliçenin yokluğunu fırsat bilmişler, gölgelikte dinleniyorlardı. Onu görür görmez hemen tekrar oyuna başladılar. Kıraliçe sadece, bir an gecikmenin hepsinin canlarına mal olacağını söyleyip geçti.

Oyun oynadıkları kadar Kıraliçe oyuncularla kavga ederek “Şunun kafasını uçurun!”, “Bunun kafasını uçurun!” diye haykırıp durdu. İdam hükmü çıkanlara askerler nöbetçi veriliyor, onlar da bu vazifeyi yerine getirmek için köprülülüğü bırakıyorlardı; öyle ki, yarım saat kadar sonra ortada hiç köprü kalmadı. Alice, Kıral, Kıraliçeden başka öteki oyuncular da idam hükmü giymişlerdi.

Kıraliçe, soluğu kesilmiş, oyunu bıraktı ve Alice’e “Yalancı Kaplumbağayı gördün mü?” diye sordu.

Alice “Hayır” diye cevap verdi. “Zaten Yalancı kaplumbağa nedir onu bile bilmiyorum.”

Kıraliçe “Yalancı kaplumbağa, çorbası yapılan şeydir³” dedi.

Alice “Böyle bir şeyi ömrümde ne gördüm ne de işittim” dedi.

Kıraliçe “Hadi öyleyse” dedi “Gel de sana hikâyesini anlatsın!”

Kıraliçeyle beraber giderlerken Alice, Kıralın mahkûm olanlara yavaşça “Hepiniz affedildiniz!” dediğini duydu. Kendi kendine “İşte *bu* iyi doğrusu!” dedi; çünkü idama mahkûm edilenlerin çokluğu onu epeyce üzmişti.

Az sonra güneşte derin derin uyuyan bir Ejderin yanına geldiler. (Eğer Ejder nedir bilmiyorsanız resme bakın.)

³ Dana başından yapılan çorbaya İngilizler bu ismi verir.

Kıraliçe “Hadi tembel, kalk!” dedi, “Bu küçüğü al, Yalancı Kaplumbağaya götür de hikâyesini dinlesin? Ben dönüp o idama mahkûm ettiklerim ne olmuş bir bakayım.” Böylece, Alice’i Ejderle yalnız bırakarak gitti. Ejder, kalkıp oturdu, gözlerini uğuşturdu. Kıraliçe gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı, sonra için için gülererek yarı Alice’e yarı kendi kendine “Ne tuhaf!” dedi.

Alice “Tuhaf olan nedir?” diye sordu.

Ejder “Ne olacak, Kıraliçe” dedi. “Hep kendi hayalleri; yoksa kimsenin boynu vurulduğu filân yok. Hadi, gel bakalım!”

Alice Ejderin arkasından giderken “Burada da herkes ‘Hadi, gel’ diyor. Bana bu kadar emredilmemişti ömrümde!” diye düşünüyordu.

Pek çok gitmemişlerdi ki, uzakta tek başına mahzun mahzun bir kayanın üstünde oturup duran Yalancı Kaplumbağayı gördüler. Daha yaklaştıkları zaman Alice onun, yüreği paralanıyormuşçasına, iç çektiğini işitti. Öyle acıdı ki zavallıya. Ejdere “Derdi nedir?” diye sordu. Ejderse, aşağı yukarı, demin söylediği kelimeleri tekrarladı: “Hep kendi hayalleri: bir derdi yok! Hadi gel!”

Kendilerine yaşlı gözlerle bakan, fakat hiç sesini çıkarmıyan Yalancı Kaplumbağanın yanına gittiler.

Ejder “Bu küçük bayan senin hikâyeni dinlemek istiyor!” dedi.

Yalancı Kaplumbağa derinden gelen bir sesle “Anlatayım” dedi. “İkiniz de oturun, ben hikâyemi bitirinceye kadar da ağzınızı açmayın!”

Oturdular; bir iki dakika kadar kimse ağız açmadı. Alice kendi kendine “Eğer anlatmaya başlamazsa, nasıl bitebilecek?” diye düşündü. Ama gene de sabırla bekledi.

Nihayet Yalancı Kaplumbağa derin derin içini çekip söze başladı. “Ben, bir zamanlar sahici bir kaplumbağa idim.”

Bu sözleri, yalnız Ejderin arada bir duyulan “Hjckrrh!” nidası ve Yalancı Kaplumbağanın mütemadi hıçkırıklarıyla bozulan uzun bir sessizlik takibetti. Alice az daha ayağa kalkıp “Hikâyeniz pek meraklıydı, teşekkür ederim” diyecekti ama, her halde bunun bir arkası olacak diye düşünerek yerinde oturdu, bir şey söylemedi.

Nihayet Yalancı Kaplumbağa sözüne devam edebildi, şimdi biraz daha sakinleşmişti ama gene ikide bir hıçkırıyordu. “Biz küçükken denizin dibinde, mektebe giderdik, hocamız da ihtiyar bir kaplumbağa idi, öyle ihtiyardı ki ona ‘Tosbağa’ derdik...”

Alice “Madem karada yaşamıyordu niye Tosbağa derdiniz?” diye sordu.

Yalancı Kaplumbağa kızgın kızgın “Tosbağa derdik çünkü bizi okuturdu. Siz de amma sersemsiniz ha!” dedi.

Ejder de “Bu kadar da basit bir şeyi anlamadığın için yazıklar olsun sana” diye ilâve etti. Sonra ikisi de sözü kesip Alice’ciğe dik dik baktılar, zavallı kız utancından yerin dibine geçti.

Nihayet Ejder Yalancı Kaplumbağaya “Hadi bakalım, aslanım! Akşamlara kadar sürdürme!” dedi, o da hikâyesine şöyle devam etti:

“Evet, inanmıyorsunuz belki ama, biz denizde mektebe giderdik...” dedi.

Alice “Ben inanmıyorum demedim ki!” diye sözünü kesti.

Yalancı Kaplumbağa “Dediniz pekâlâ işte” diye cevap verdi.

Ejder Alice’in ağzını açmasına vakit bırakmadan “Sen çeneni kes hele!” diye atıldı. Yalancı Kaplumbağa da hikâyesini anlatmaya koyuldu.

“Çok iyi okutulduk... hattâ, her gün mektebe giderdik...” dedi.

Alice “Ben de hergün mektebe gidiyorum, bunda o kadar öğünecek bir şey yok ki!” dedi.

Yalancı Kaplumbağa epeyce merakla “Ek dersleriniz de var mı?” diye sordu.

Alice “Evet” dedi, “Fransızca ile musiki öğrendik.”

Yalancı Kaplumbağa “Yıkanma da öğrendiniz mi?” dedi.

Bu soru Alice’in ârina gitmişti: “Elbette öğrenmedik!” dedi.

Yalancı Kaplumbağa, içi rahatlıyarak “A! Öyleyse sizin için pek iyi bir mektep de ğilmiş. Halbuki bizimkinde, taksit pusulasının en altına Fransızca, musiki ve *yıkanma* ektir diye yazılır.”

Alice “Ama denizin dibinde yıkanma pek lâzım olmasa gerek” dedi.

Yalancı Kaplumbağa içini çekerek “Zaten halimiz vakitimiz o kadar yerinde de ğildi; ben o ek dersleri alamadım, yalnız esas dersleri okudum” dedi.

Alice “Hangilerdi o dersler?” diye sordu.

Yalancı Kaplumbağa “Tabii en başta Akmak Yaşmak geliyor” diye cevap verdi; “sonra aritmetiğın çeşitli kolları, Hoplamak Çığırılmak, Çapıtmak ve Sövmek”.

Alice “Çapıtmak de nedir, hiç işitmedim” diyecek oldu.

Ejder şaşıp iki pençesini de havaya kaldırarak “Ne! Çapıtmanın ne olduğunu hiç duymadın mı?” dedi. “Ama Çapıtmanın ne olduğunu her halde bilirsin de ğil mi?”

Alice, pek güvenemiyerek “Evet” dedi, “şey etmektir... biraz... aklını oynatmaktır” dedi.

Ejder “E, öyleyse, Çapıtmanın ne demek olduğunu bilmemek için pek akılsız olman lâzım” diye söylendi.

Alice artık daha fazla bir şey sormaya cesaret edemedi, Yalancı Kaplumbağaya dönerek “Başka neler öğrendiniz?” diye sordu.

Yalancı Kaplumbağa yüzgeçleriyle bir bir sayarak “Sonra şarih okuduk. Eski çağ şarihi ve yeni çağ şarihi;

Sugrafya; sonra efendim, Kesim — Kesim hocamız da bir yılan balığıydı, haftada bir gelirdi: bize Kesim, Tarakbilim, ve Bağlıkova yapmak öğretti.”

Alice “O da ne biçim şey?” diye sordu.

Yalancı Kaplumbağa “Şimdi gösteremeyeceğim” dedi, “Her tarafım öyle tutulmuş ki. Ejder de bu dersi hiç görmedi ki göstereyim.”

Ejder “Vaktim yoktu da ondan” dedi. “Ama ben de klâsik diller dersine giderdim. Hocamız ihtiyar bir yengeçti, ama tam bir yengeç...”

Yalancı Kaplumbağa, içini çekerek, “Ben ondan hiç ders görmedim” dedi “Lâfince ve Bunakça öğretiyor derlerdi.”

Ejder de içini çekerek “Ya! Ya!” dedi; sonra ikisi de pençelerini yüzlerine örttüler.

Alice, sözü değiştirmeye çalışarak “Günde kaç saat ders görürdünüz?” diye sordu.

Yalancı Kaplumbağa “İlk gün 10 saat, ertesi gün 9, daha ertesi gün 8, işte böylece giderdi” diye cevap verdi.

Alice “Ne acayip usulmuş” diye şaşıtı.

Ejder “Onlara ders denmesi de bundan zaten” dedi “saatleri ters gider de ondan.”

Bu Alice için yepyeni bir fikirdi; onun için ikinci sorularını sormadan önce biraz düşündü.

“Öyleyse on birinci gün tatil olurdu?”

Yalancı Kaplumbağa “Elbette” diye cevap verdi.

Alice merakla “Peki on ikinci gün ne yapardınız?” diye sordu.

Ejder Alice’in sözünü sertçe keserek “Dersler için bu kadar konuşmak yeter” dedi; “şimdi ona biraz da oyunlardan filân bahset.”

X

Istakoz Kadrili

Yalancı Kaplumbağa derin derin içini çekti, sonra yüzgeçlerinin tersiyle gözlerini sildi, Alice'e baktı, bir şey söylemek istedi; fakat bir iki dakika hıçkırmaktan konuşamadı.

Ejder "Tıpkı boğazına kemik filân kaçmış gibi" diyerek yerinden kalktı, Yalancı Kaplumbağayı sarsalayıp arkasına vurmaya bağladı. Nihayet Yalancı Kaplumbağanın sesi yerine geldi, yanaklarından yağlar süzülerek söze başladı:

"Belki denizde pek o kadar çok yaşamamışsınızdır" dedi (Alice "Hayır" diye cevap verdi) "belki Istakozlarda tanışmamışsınızdır" (Alice "Bir kere yemekte tat..." diye söze başlamıştı ki akli basma geldi, hemen kendini topluyarak "Hayır" dedi) "onun için Istakoz Kadrilinin ne kadar zevkli bir şey olduğunu bilmezsiniz!"

Alice "Bilmiyorum doğrusu" dedi. "Ne biçim bir dans-tır bu?"

Ejder "Önce deniz kıyısına bir sıra olarak dizilirsiniz..."

Yalancı Kaplumbağa "Hayır, iki sıra!" diye bağırdı. "Ayı balıkları, kaplumbağalar filân; sonra etraftaki deniz analarını temizleyip..."

Ejder yine lâfa karışarak "Bu epey bir zaman alır ha!" dedi.

"... iki kere ilerlersiniz..."

Ejder "Herkesin esi bir istakozdur!" diye haykırdı.

Yalancı Kaplumbağa "Tabii" dedi; "sonra iki kere ilerlersiniz, eşler eşlerine..."

Ejder "... istakozları değiştir ve gene tertibi bozmadan ilerlersiniz gerilersiniz" sözlerini ilâve etti.

Yalancı Kaplumbağa “Sonra da atarsınız...” diyordu.

Ejder yerinde bir kere sıçrayarak sözü tamamladı
“... ıstakozları atarsınız!”

Yalancı Kaplumbağa “... denizde fırlatabildiğiniz kadar uzağa fırlatırsınız...”

Ejder haykırdı “sonra arkalarından yüzmeye başlarsınız!”

Yalancı Kaplumbağa çılgın gibi yerinde sıçrayarak
“Denizde bir takla atarsınız!” diye bağırdı.

Ejder “Tekrar ıstakoz değiştirirsiniz!” diye feryat etti.

Yalancı Kaplumbağa, ansızın sesini kısarak “Sonra yine kıyıya dönersiniz... işte birinci figür budur” dedi, ve demin çılgınlar gibi zıplayıp duran bu iki mahlûk, sessiz sedasız hüzünlü hüzünlü yerlerine oturdular, Alice’e bakmaya başladılar.

Alice, çekine çekine, “Pek hoş bir dans olmalı” dedi.

Yalancı Kaplumbağa “Biraz seyretmek ister miydiniz?” diye sordu.

Alice “Hiç istemez olur muyum?” diye cevap verdi.

Yalancı Kaplumbağa Ejder’e “Hadi, ilk figürünü bir deneyelim” dedi. “İstakoz olmasa da olur. Şarkıyı hangimiz söyleyecek?”

Ejder “Sen söyle” dedi “ben güftesini unuttum.”

Bunun üzerine ciddi ciddi Alice’in etrafında dönerek oynamaya başladılar, ara sıra yakınından geçerken ikisi de kızcağızın ayağına basıyorlardı, tempo tutmak için de ayaklarını sallıyorlardı; Yalancı Kaplumbağa, ağır hüzünlü bir sesle, şu şarkıyı tutturmıştu:

“Hızlıca yürü!” dedi bir mezit salyangoza,
 Gelmiş domuz balığı basıyor kuyruğuma
 Bak kaplumbağalarla ıstakozlara hele,
 Kıyıda dansa hazır, verir miyiz elele?

Verir miyiz vermez mi, verir miyiz vermez mi?
 Verir miyiz vermez mi, verir miyiz vermez mi?

Bilmezsin ne zevklidir ıstakozlarla birden
 Tutulup fırlatılmak uzaklara sahilden
 Salyangoz baktı baktı, “Uzak!” dedi “Nafile!”
 Müteşekkirdi ama vermiyordu elele.

Verir miyiz vermez mi, verir miyiz vermez mi?
 Verir miyiz vermez mi, verir miyiz vermez mi?

Pullu dostu dedi ki “Atılırsak ne çıkar,
 Nasıl olsa karşığı yakada da kıyı var!
 Fransa yakın demektir uzaksa İngiltere,
 Gel etme salyangozum, verelim bir elele.”

Verir miyiz vermez mi, verir miyiz vermez mi?
 Verir miyiz vermez mi, verir miyiz vermez mi?

Nihayet dans bitince Alice rahat bir nefes alarak “Teşekkür ederim” dedi “seyretmesi pek hoş bir dans doğrusu! Mezit balığı hakkındaki o acayip şarkı da çok hoşuma gitti!”

Yalancı Kaplumbağa “Ha, mezit balığı...” dedi. “Tabii görmüşsünüzdür değil mi?”

Alice “Evet, çok yed..” diyordu ki hemen kendini topladı.

Yalancı Kaplumbağa “Yed nedir bilmiyorum ama, onu o kadar çok görmüşseniz, ne biçim şey olduğunu bilirsiniz elbette” dedi.

Alice düşünceli düşünceli “Öyle” dedi. “Kuyrukları ağızlarında durur, üstleri de kırıntı doludur.”

“Kırıntı mı? Yok canım, denizde kırıntı filân kalmaz, hepsi temizlenir. Ama kuyrukları sahiden ağızlarındadır. Bunun sebebi de...” Sözüün burasında Yalancı Kaplumbağa esneyip gözlerini yumdu, Ejder’e “Sebebini filân da sen anlat!” dedi.

Ejder “Bunun sebebi” dedi “ille, ıstakozlarla dansetmek isterler, onun için denize fırlatılırlar, düşmeleri epey sürer, onun için kuyruklarını ağızlarına sokarlar, onun için de bir daha çıkartamazlar, işte bu!”

Alice “Teşekkür ederim, pek meraklıymış ” dedi, “şimdiye kadar mezit balığı hakkında bu kadar şey bilmiyordum hiç.”

Ejder “İsterseniz daha da çok şey anlatabilirim” dedi “neden mezit balığı demişler biliyor musunuz?”

Alice “Bilmem, hiç aklıma gelmediydi” dedi. “Niye?”

Ejder, pek mühim bir şey söylüyormuş gibi, “Üstüne başına çok titizdir de ondan” dedi.

Alice afallamıştı. Gözlerini açarak “Üstüne başına çok titiz midir?” diye tekrarladı.

Ejder “Tabii ya” dedi. “Sen ne yapıyorsun da böyle çiçek gibi oluyorsun? Yani elbisen neden kirli değil?”

Alice üstüne bir baktı, cevap vermeden önce biraz düşündü. “Her halde çok sık temizleniyor da ondan olacak.”

Ejder, ciddî bir sesle, “İşte, mezitler de öyle. Yalnız, suda yaşadıkları için altüst olmuş, temiz iken mezit olmuşlar.”

Alice büsbütün merakla, “Peki temizliği neyle yapıyorlar?” diye sordu.

Ejder âdeta sinirlenerek “Neyle olacak sünger ve mürekkep balığı ile” diye cevap verdi. “Bunu hangi levrek olsa bilir!”

İçinden hâlâ şarkıyı düşünen Alice “Ben mezit balığının yerinde olsaydım domuzbalığına, ‘Biraz geride kalın lûtfen, sizi yanımızda istemiyoruz!’ derdim” dedi.

Yalancı Kaplumbağa “Ama ne yapsınlar, beraber götürmeleri lâzımdı” dedi, “aklı başında bir balık yanına bir domuzbalığı almadan bir yere gitmez.”

Alice şaşmıştı. “Sahi gitmez mi?”

Yalancı Kaplumbağa “Elbet” dedi, “bir balık bana gelip yolculuğa çıktığını söyleyecek olsa, ona ilk soracağım şey, ‘Hangi dostuz ile?’ demek olurdu.”

Alice “Hangi dostunuz ile mi demek istediniz yoksa?” diye sordu.

Yalancı Kaplumbağa, gücüne gitmiş gibi “Ne söylüyorsam, onu demek istiyorum” dedi. Ejderde ilâve etti “Hadi biraz da senin başından geçenleri dinliyelim.”

Alice biraz çekinerek “Size anlatacak şeylerim yok değil ama bu sabahtan başlarsak; düne dönmenin bir faydası yok artık, çünkü dün bambaşka bir insandım”

Yalancı Kaplumbağa “Bütün bunları izah et bakalım” dedi.

Ejder sabırsızlanmış gibi “Yok, önce başından geçenleri anlat” dedi “bir defa izah başladı mı sonu gelmez!”

Bunun üzerine Alice de Beyaz Tavşanı ilk görüşünden tutturarak hikâyesini anlatmaya başladı. Önceleri, ta buruna girercesine biri bir yanına, biri öbür yanına oturup, gözlerini ağızlarını alabildiğine açtıkları için Alice oldukça huylandı ama anlatırken anlatırken buna da alıştı.

Dinleyicileri, Tırtıla "İhtiyar William Baba" şiirini tekrar ettiği ve kelimeleri hep yanlış söylediği yere gelinceye kadar, onu sesleri çıkmadan dinlemişlerdi; oraya gelince Yalancı Kaplumbağa uzun bir nefes alarak "Çok acayip" dedi.

Ejder de "Bundan acayip şey dünyada olmaz!" dedi.

Yalancı Kaplumbağa düşünceli düşünceli tekrarladı "Hepsi yanlış çıktı ha! Şimdi de bir ezber okusa keşke. Söyle de bağlasın!" Bunu söylerken Ejdere baktı, galiba onun Alice'e söz geçirdiğini farzediyordu.

Ejder "Hadi kalk da *Bu, tembelin sesidir* şiirini oku bakayım" dedi.

Alice "Bu mahlûklar da insana durmadan emir verip ders tekrarlatıyorlar!" diye düşündü, "Mektepte olsam daha iyi." Ama, yine söz dinliyerek kalktı, şiiri okumaya başladı. Fakat zihni İstakoz Kadri ile öyle altüst olmuştu ki ne söylediğinin kendi bile farkında değildi, şiir sahiden alelacayip bir şey oldu:

Bu İstakozun sesidir, işittim diyordu ki:
 Beni fazla pişirdiniz, saçım şekerlenmeli.
 Ördek gözkapaklarıyla kendini süsler püsler,
 O da burnuyla, sonra ayaklarını düzler.
 Kumlar hele kurumasin, keyfine bulunmaz son:
 "Köpek balığı ha!" deyip burun kıvrır tonton
 Ama sular yükselip de o köpek balıkları
 Piyasaya çıktılar mı titreşir bıyıkları."

Ejder "Küçükken bu şiiri ben de söyledim, ama bu benimkine hiç benzemiyor" dedi.

Yalancı Kaplumbağa da "Ben daha önce duymamıştım" dedi "ama saçmalığına müthiş saçma!"

Alice sesini çıkarmadı, oturup ellerini çenesine dayayarak, “Acaba bir daha hiçbir şey alıştığım yolda olmayacak mı?” diye düşünmeye başladı.

Yalancı Kaplumbağa “Şu şiiri bir izah etsen fena olmayacak” dedi.

Ejder hemen atıldı “Edemez ki ayol” dedi, “iyisi mi, ikinci kıtaya geç.”

Yalancı Kaplumbağa ısrar etti “Ayaklarım nasıl düzlüyormuş, anlamadım.”

Alice “Dansın ilk figürü budur!” dedi; ama kendinin de aklı bunların birine ermemişti, sözü değiştirmeye can atıyordu.

Ejder “Hadi, hadi uzatma da ikinci kıtaya geç” dedi. “Hani *Bahçesinden geçiyorken* diye başlar”

Alice, yine hepsini karmakarışık edeceğini biliyordu ama karşı gelmeye cesaret edemedi ve titrek bir sesle okumaya koyuldu:

“Bahçesinden geçiyorken tek gözle bir bakınca
Gördüm Baykuşla Pars böcek bölüşüyorlar hakça.
Pars almış yufkasıyla arasındaki eti,
Baykuşun hissesine de kalmış tabağın dibi.
Böreğin hepsi bitince, Baykuş’a nimet diye
Sofrada kullandıkları kaşık geldi hediye.
Parssa çatalla bıçağı aldı, ama homurdanarak;
Ziyafetin sonunda da...”

Yalancı Kaplumbağa, şiiri yarıda keserek “Bir taraftan izah etmedikten sonra bütün bu lâfları tekrarlananın ne faydası var?” dedi. “İnsanın aklını bu kadar karıştıran şey ömrümde duymadım!”

Ejder “Evet, artık burada kesseniz iyi edersiniz” deyince Alice öyle sevindi ki sormayın.

Ejder sözü bırakamıyarak “İstakoz kadrilinden bir fiğür daha mı deneyelim, yoksa Yalancı Kaplumbağa bir şarkı mı söylesin?” diye sordu.

Alice öyle bir istekle atılıp “Eğer Yalancı Kaplumbağa razıysa ne olur bir şarkı!” diye cevap verdi ki Ejder gücenik bir sesle “Eh, herkes aynı şeyden hoşlanmaz! Hadi şuna *Kaplumbağa Çorbası* şarkısını söyle, aslanım!” dedi.

Yalancı Kaplumbağa, derin derin içini çektikten sonra, zaman zaman hıçkırarak şarkısına başladı:

Canım çorba, bol sebze, yemyeşil,
Sıcak kâsesinde hazır; kim değil?
Kim bu nefis şeyi içmek istemez?
Akşam çorbası bu, değil ki pekmez!
Akşam çorbası bu değil ki pekmez!

Canım çorba!
Canım çorba!
Akşam çorbası,
Canım canım çorba!

Canım çorba, kim aldırır balığa?
Av etine aptal olan saldırır!
Feda olsun her türlü yemek içmek,
Bir kaşık çorba bir ziyafet demek!
Bir kaşık çorba bir ziyafet demek!

Canım çorba!
Canım çorba!
Aksam çorbası,
Canım canım çorba!

Ejder “Ara nağme bir daha!” diye haykırdı, Yalancı Kaplumbağa da tam tekrarlıyordu ki uzaktan “Mahkeme başlıyor!” diye bir ses işitildi.

Ejder “Hadi gel” diye bağırdı, sonra Alice’in elinden tuttu, şarkının sonunu beklemeden, koşmaya başladı.

Alice nefes nefese “Ne mahkemesi bu ?” diye sordu; fakat Ejder sadece “Hadi yürü!” diyerek daha hızlandı. Bu arada gitgide uzaklaşan kederli bir sesin söylediği şu şarkıyı rüzgâr onlara kadar getiriyordu:

“Akşam çorbası!

Canım canım çorba!”

XI

Çörekleri Kim Çaldı?

Mahkeme salonuna girdikleri zaman Kırıl ve Kırılıçe tahtlarına kurulmuşlardı; etraflarına da çeşit çeşit küçük kuşlar ve hayvanlarla bir deste iskambil toplanıp yığılmışlardı. Önlerinde, iki yanında birer nöbetçi askerle, elleri kelepçelenmiş Yürek Oğlanı duruyordu. Kırılın yanbaşında da, bir elinde tomar olmuş bir kâğıt, öbür elinde de bir borazan tutan Beyaz Tavşan vardı. Mahkeme salonunun tam ortasında, üzerinde koca bir tabak dolusu çörek duran, bir masa bulunuyordu. Görünüşleri o kadar nefisti ki bakarken Alice’in ağzı sulandı, kendi kendine “Şu mahkeme bitse de, sıra yiyip içmiye gelse!” diye düşündü. Ama şimdilik böyle bir şey olacağı pek benzemiyordu, onun için Alice de vakit geçsin diye etrafına bakmaya başladı.

Bundan önce hiç mahkemede bulunmamıştı ama kitaplardan bir şeyler öğrenmişti: orada bulunan hemen her

şeyin ismini bildiğini görünce pek hoşlandı. “Şu hâkim olmalı” diye düşündü, “çünkü başında takma saçları var”

Hâkim Kıraldı. Pudralı perukasının üzerine tacını giymişti (ne biçim giydiğini görmek istiyorsanız kitabın başındaki resme bakın), onun için hiç rahata benzemiyordu; zaten yakışsız da kaçmıştı.

Alice kendi kendine “Şu da jüri locası” dedi. “Şu on iki mahlûk da” (“Mahlûk” demeye mecbur olmuştu, çünkü içlerinden kimi hayvandı, kimi kuş) “jüri heyeti olsa gerek.” Bu son sözleri böbürlenerek, iki üç defa tekrar etti.

Çünkü “Benim yaşımda bunun mânasını bilen kız az bulunur!” diye düşünüyordu (yalan da değildi); neyse “Jüri âzası” dese de olurdu ya.

On iki jüri âzası taş tahtalarının üzerine harıl harıl bir şeyler yazıyorlardı. Alice Ejdere “Bunlar ne yazıyor böyle?” diye fısıldadı. “Daha muhakeme başlamadı ki, bir şey yazsınlar.”

Ejder yavaşça cevap verdi: “Mahkeme sonunda belki unuturuz diye isimlerini yazıyorlar.”

Alice, hoşlanmadığını belli ederek, yüksek sesle “Aptallar!” diye söze başlamıştı ki hemen sustu, çünkü Beyaz Tavşan “Ses yok!” diye haykırmış, Kırıl da gözlüklerini takarak kim konuşuyor diye etrafına bakınmıştı.

Alice jürinin omuzları üzerinden bakmış da görmüş gibi, taş tahtalarına “Aptallar!” diye yazdıklarını görüyordu. Hattâ içlerinden biri “Aptal” kelimesinin nasıl yazıldığını bilmiyordu da yanındakine sordu. Alice “Daha mahkeme bitmeden tahtaları çorbaya dönecek!” diye düşündü.

Jüri âzasından birinin kalemi fena halde cızırdıyordu. Alice’in içi gıcıklandı, buna hiç dayanamazdı, etraftan do-

laşıp âzanın arkasına geçti ve bir sırasına getirip kalemini kapıverdi. Bu işi öyle el çabukluğu ile yapmıştı ki zavallı âza (o da kertenkele Bill'miş) kaleminin nereye gittiğini bir türlü anlamadı, boş yere aranıp durduktan sonra artık bir parmağıyla yazmaya mecbur oldu; ama bu da bir işe yaramadı, çünkü tahta üzerinde iz miz kalmıyordu.

Kıral "Mübaşir, ithamnameyi oku!" diye Beyaz Tavşana emretti.

Bunun üzerine Tavşan borazanını üç defa öttürdü, sonra elindeki tomarı açarak şunları okudu:

"Yürek Kıraliçesi oturup bir yar günü

Âlâ çörekler yaptı:

Yürek Oğlanı öyle koymuştu ki gözünü

Ne var ne yoksa kaptı!"

Kıral jüriye dönerek "Hadi hükmünüzü verin" diye emretti.

Tavşan telâşla Kıralın sözünü keserek "Daha değil, daha değil!" dedi "Ondan evvel görülecek çok iş var!"

Kıral "İlk şahidi çağır bakalım!" dedi; Beyaz Tavşan borazanını üç defa öttürerek bağırdı, "Birinci şahit!"

İlk şahit Şapkacıydı. Mahkemeye bir elinde çay fincanı, ötekinde tereyağlı ekmele gelmişti.

"Bunları beraber getirdiğim için affedersiniz Kıral hazretleri" diye söze başladı "fakat beni çağırılmaya geldikleri vakit çayımı henüz bitirmemiştim."

Kıral "Bitirmeliydin!" dedi "Ne zaman başladın?"

Şapkacı Tarla Faresiyle kolkola girmiş mahkemeye kadar arkasından gelen Mart Tavşanına bir baktı ve "Yanılmıyorsam Martın on dördünde" diye cevap verdi.

Mart Tavşanı “Hayır on beşinde” dedi.

Tarla Faresi de “Yok yok, on altısında” diye ilâve etti.

Kıral jüriye “Bunları kaydedin!” dedi, onlar da kalemlerine sarılıp üç tarihi tahtalarına geçirdiler, sonra hepsini topluyarak cevabı lira kuruş cinsinden buldular.

Kıral Şapkacıya “Şapkanı çıkarsana!” dedi.

Şapkacı “Benim değil ki!” dedi.

Kıral jüri heyetine dönerek “Çalınmış!” diye haykırdı; onlar da bu noktayı kayda geçirdiler.

Şapkacı derdini anlatmaya çalışarak “Hayır efendim, satmak için yaptım. Kendi şapkam yoktur. Ben şapkacıyım” dedi.

Sözün burasına gelince Kıraliçe gözlüklerini takarak kızarıp bozaran Şapkacıya fena fena baktı.

Kıral “Bildiklerinizi anlatın, telaşlanmaya kalkmayın, yoksa hemen boynunuzu vurdururum” dedi.

Bu sözler şahidi hiç de yatıştırmadı; zavallı durmadan ayak değiştiriyor ve endişeyle Kıraliçeye bakıyordu; şaşkınlığından tereyağlı ekmekten ısırıyorum diye çay fincanını ısırarak kenarından koca bir parça kopardı!

Tam bu sırada Alice kendinde bir tuhaflık hissetti, ne oluyorum demeye kalmadan tekrar büyümeye başladığını farketti, önce kalkıp mahkemedan çıkmayı düşündü, ama sonra oturacak yer bulduğu kadar kalmaya karar verdi.

Yanında oturan Tarla Faresi “Ayol ne sıkıştırıyorsun öyle, zor nefes alıyorum” dedi.

Alice çekine çekine “Ne yapayım, elimde değil ki, büyüyorum işte” dedi.

Tarla Faresi “Burası büyüyecek yer değil” dedi.

Alice biraz cesaretlenerek “Saçmalama!” dedi, “Sen de pekâlâ büyüyorsun işte.”

Fare “Evet ama, *ben* büyürken Öyle senin gibi aşır taşmıyorum ki” dedi; sonra suratını asarak yerinden kalktı, salonun karşı tarafına geçti.

Bunlar olup bittiği kadar Kırالیçe Şapkacıdan gözü-nü ayırmamıştı, tam Fare karşı tarafa geçerken mahkeme memurlarından birine “Geçen konserde şarkı söyleyenlerin isimlerini getirin bana!” diye emretti, bunun üzerine Şapkacı öyle bir titremeğe başladı ki pabuçlarının ikisi de ayağından fırladı.

Kıral kızgın kızgın “Haydi, ifade ver!” dedi “Yoksa, ister telâşlan ister telâşlanma, boynunu vurdururum.”

Şapkacı titrek bir sesle söze başladı: “Ben zavallı bir adamım, Kıral hazretleri!” dedi. “ Çaya henüz başlamıştım... Bir hafta ya var y a yok.. Sonra hem tereyağlı ekme azaldı... hem çay çtırdadı...”

Kıral “Ne çtırdadı?” diye sordu.

Şapkacı “Önce çay” diye cevap verdi. Kıral sert sert “Çay tabii Ç ile başlar, sen beni aptal yerine koyuyorsun galiba! E, sonra?” dedi.

Şapkacı tekrar söze koyuldu: “Ben zavallı bir adamım... Ondan sonra her şey çtırdar oldu... Yalnız Mart Tavşanı dediği ki...”

Mart Tavşanı telâşla Şapkacının sözünü keserek “Demedim!” diye bağırdı.

Şapkacı cevap verdi: “Dedin işte!”

Tavşan “Hayır diyorum!” dedi.

Kıral “Hayır diyor, o kısmı geç” dedi.

Şapkacı “Şey, öyleyse Tarla Faresi dediği” diye söze başladı, sonra, acaba o da inkâr edecek mi diye endişeyle

dönüp Fareye baktı, ama o hayır filân demeye kalkmadı, çünkü derin bir uykuya dalmıştı.

Jüriden biri “Peki, Tarla Faresi ne dedi?” diye sordu.

Şapkacı “Bilmem, hatırlıyamıyorum” dedi.

Kıral ihtar etti “Hatırlamalısın, yoksa boynunu vurdururum!”

Zavallı Şapkacı korkudan çay fincanını tereyağlı ekmeği elinden düşürdü, diz çökerek “Ben zavallı bir adamım, Kıral hazretleri” diye yalvarmaya başladı.

Kıral “Onu bilmem ama her halde konuşmaktan yana pek zavallısın” dedi.

Sözünün burasında kobaylardan biri alkışlamaya kalktı, ama hemen mahkeme memurları susturdular. (Belki anlaşılman diye size bunun nasıl yapıldığını anlatıvereyim. Ellerinde, ağzı sicimle bağlanan yelken bezinden bir çuval vardı. Domuzu, baş aşağı bunun içine soktular, sonra çıkıp üstüne oturdular.)

Alice “Bunun nasıl yapıldığını gördüğüm çok iyi oldu” diye düşündü “gazetelerde ekseriya ‘dinleyiciler arasından alkışlamaya kalkanlar olmuşsa da bunlar mahkeme memurları tarafından derhal susturulmuşlardır’ dendiğini görürdüm ama şimdiye kadar bunun mânasını anlamamıştım.”

Kıral “Bütün bildiklerin bundan ibaretse in aşağı” dedi.

Şapkacı “Aman efendim zaten yerdeyim daha nereye ineyim?” diye yalvardı.

Kıral “Öyleyse otur!” diye cevap verdi.

Yine kobaylardan biri alkışlamaya kalktı, fakat *susturuldu*.

Alice "Eh, kobayların işi tamam oldu!" diye düşündü, "şimdi işler daha düzgün yürür."

Şapkacı, şarkıcıların isimlerini okumakta olan Kıraliçeye ürkek ürkek bakarak "Bari çayımı bitireyim" dedi.

Kıral "Gidebilirsin!" deyince Şapkacı, pabuçlarını bile giymeden fırladı salondan, gitti.

Kıraliçe, memurlardan birine, "... kafasını dışarda vuruverin" diye ilâve etti. Fakat daha memur kapıya varmadan Şapkacı gözden kaybolmuştu bile.

Kıral "İkinci şahidi çağırın!" dedi. İkinci şahit Düşesin ahçısıydı. Biber kutusu elindeydi. Alice, o daha salona girmeden önce, kapının yanındakilerin aksırmaya başlamasından gelenin kim olduğunu kestirmişti.

Kıral "Hadi anlat bildiklerini" diye emretti.

Aşçı "Anlatamam" dedi.

Kıral şaşkın şaşkın Beyaz Tavşana baktı, o da alçak bir sesle "Kıral hazretleri bu şahidi sorguya çekmeli" dedi.

Kıral kederli bir yüzle "Madem çekmem lâzım, çekeyim" dedi, sonra kollarını kavuşturdu ve gözleri görünmeyecek kadar kaşlarını çatarak boğuk bir sesle sordu "Çörekler neden yapılır?"

Aşçı "Çoğu biberden" diye cevap verdi.

Arkasından uyukulu bir ses "Bulamadan" diye ilâve etti.

Kıraliçe "Yakalayın şunu, vurun boynunu! Salondan atın şu Fareyi! Susturun. Çimdikleyin onu! Bıyıklarını kesin!" diye haykırdı.

Bütün mahkeme Fareyi dışarı kovmak için, birbirine girdi; tekrar yerlerine oturdukları zamansa aşçı ortadan yok olmuştu.

Kıral rahat bir nefes alarak, “Zıyanı yok!” dedi “öbür şahidi çağırın!” Sonra alçak sesle Kıraliçeye “Güzelim! Bu şahidi sorguya sen çekiver. Ben serseme döndüm!” dedi.

Alice listede şahidin ismini araştıran Beyaz Tavşanı merakla gözlüyor, “Bu seferki ne biçim bir şey bakalım!” diye düşünüyordu. Zaten daha adamakıllı bir ifade veren olmamıştı. Beyaz Tavşan sesi yettiği kadar bağırarak “Alice!” deyince ne kadar şaşı bir düşünün.

XII

Alice’in şahitliği

Alice telaş arasında şu son dakikalarda ne kadar büyüdüğünü unutmuştu. “Buradayım!” diye seslenerek öyle aceleyle yerinden fırladı ki, eteğinin ucu jüri locasına değdi ve içindekilerin hepsi tepesi üstü aşağıdaki kalabalığın üzerine düştüler. Onların böyle yere serile-kalmaları Alice’e bir hafta önce devirdiği kırmızı balık kavanozunu hatırlattı.

Çok üzülüp “Vah vah! Affedersiniz!” diye haykırarak, düşenleri elinden geldiği kadar çabuk toplamaya koyuldu; hâlâ o kırmızı balık kavanozunda olduğu için eğer jüri âzalarını çabucak toplayıp localarına koymazsa, kırmızı balıklar gibi ölecekler sanıyordu.

Kıral ciddi bir sesle "Bütün jüri azaları yerli yerlerine geçinceye kadar mahkeme devam edemez" dedi.

Alice jüri locasına bakınca gördü ki acelesinden Kertenkeleyi baş aşağı koymuş, zavallıcık da bir türlü kımlanamadığı için kederli kederli kuyruğunu sallayıp duruyor. Hemen hayvancağızı tutup yerine doğru dürüst oturttu. Kendi kendine "Bir şey olacağından değil ya!" diye söylendi. "Mahkeme için o türlü otursa da bir, bu türlü otursa da." Jüri, devrilmenin verdiği sersemlikten kendilerine gelip, tahtaları ile kalemleri de bulunarak

ellerine tutuştırulur tutuştırulmaz, hepsi harıl harıl bu azanın hikâyesini yazmaya koyuldular; yalnız, pek afallamış gözükten Kertenkele ağzını açmış alık alık tavanı seyrediyordu.

Kıral "Bu iş hakkında bildiklerin ne?" diye sordu.

Alice "Bir şey bilmiyorum" dedi.

Kıral ısrarla "Hiç bir şey de bilmiyor musun?" diye sordu.

Alice "Hayır, hiç bir şey de bilmiyorum" dedi.

Kıral jüriye dönerek "Bakın! Bu çok mühim" dedi; âzalar da tam bunu taş tahtalarına yazıyorlardı ki Beyaz Tavşan söze karıştı: hem saygısını belli eden bir sesle konuşarak, ama hem de yüzünü buruşturup kaşlarını çatarak "Her halde Kıral hazretleri, Mühim *değil*, demek istediler."

"Kıral acele acele "Tabî mühim *değil* demek istedimdi" dedi, kendi kendine de, sanki hangisi kulağa hoş geliyor diye dinliyormuş gibi, "mühim... mühim *değil*... mühim... mühim *değil*" diye mırıldanmaya başladı.

Jüri âzalarının da kimi "Mühim" diye yazdı, kimi "Mühim *değil*" diye. Alice taş tahtalarını görece kadar yakınlıklarında olduğu için ne yazdıklarını görebiliyordu. "Aman canım, zaten bir ehemmiyeti yok ki!" diye düşündü.

Tam o sırada bir zamandır not defterine harıl harıl bir şeyler yazan Kıral başını kaldırarak "Susun!" diye haykırdı, sonra defterinden şunları okudu "Madde 42: bir milden uzun boylu olanlar mahkeme salonunu terketmelidir"

Herkes Alice'e baktı.

Alice "Benim boyum bir mil yok ki!" dedi.

Kıral "Var!" dedi.

Kıraliçe "Hattâ iki mile yakın" diye ilâve etti.

Alice "İsterse olsun, gitmiyeceğim" dedi. "hem o maddenin kitapta yeri yok, demin kendiniz uydurdunuz."

Kıral "Hiç de değil, bu kanun kitabının en eski maddesidir" dedi.

Alice "Öyleyse, Madde 1 olması lâzımdı."

Kıral bozuldu, not defterini çat! diye kapatarak titrekle alçak bir sesle jüriye "Hadi hükmünüzü verin!" dedi.

Beyaz Tavşan, telaşla yerinden fırlıyarak "Aman Kıral hazretleri daha gözden geçirilecek şeyler var, şu kâğıt demin yerde bulunmuş" dedi.

Kıraliçe "İçinde ne yazılı?" diye sordu.

Beyaz Tavşan "Bilmem, daha açmadım" dedi, "ama bir mektuba benziyor... mahkûm tarafından birine yazılmış galiba."

Kıral "Herhalde birine yazılmıştır, meğer ki hiç kimseye yazılmış olsun, ama o da pek olağan şey değildir" dedi.

Jüri âzalarından birisi "Adres kime?" diye sordu.

Beyaz Tavşan "Adres adres yok!" dedi "Üstüne bir şey yazılmamış." Konuşurken kâğıdı açmıştı, "Zaten mektup da değil, bir manzume" diye ilâve etti.

Jüri âzalarından birisi "Mahkûmun elyazısıyla mı yazılmış?" diye sordu.

Beyaz Tavşan "Hayır" dedi. "Zaten işin en şaşılacak tarafı da bu ya!" (Bütün jüri âzaları şaşırıldılar.)

Kıral "Herhalde yazısını başkasının yazısına benzetmiştir" dedi. (Jüri âzalarının yüzü güldü.)

Yürek Oğlanı "Kıral hazretleri!" dedi "Ben böyle bir şey yazmadım, yazdığımı da ispat edemezler: altında imza filân yok ki"

Kıral “İmzanı atmamışsın daha fena.. Demek kötü bir maksadın vardı, yoksa namuslu bir insan gibi imzanı atardın.”

Bu sözler üzerine etraftan bir alkıştırdı: o gün Kıralın söylediği en akıllı söz bu olmuştu.

Kıraliçe “Böylece suçu ispat edildi” dedi. Alice “Hiç de ispat edilmedi” diye karşılık verdi: “daha kâğıtta ne yazılı olduğunu bile bilmiyorsunuz!”

Kıral “Oku şunu” diye emretti.

Beyaz Tavşan gözlüklerini taktı, “Nerden başlayalım Kıral hazretleri?” diye sordu.

Kıral ağır ağır “Başından başla, sonuna kadar oku, sonuna gelince dur” dedi.

Tavşanın okuduğu manzume şöyle bir şeydi:

Bana haber verdiler, sen bayanı görmüşsün,
Sonra bir başkasına da bahsetmişsin benden.
Bayan iyi sözlerle methetmiş beni bütün
Yalnız yüzmek işini beceremezmişim ben.

Bay öbürlerine haber yollamış burda demiş,
(Sanki bilmiyormuşuz, hiç görmüyormuşuz *biz*)
Eğer bayan zorlarsa fena karışır bu iş
Başına neler gelir doğrusu bilemeyiz.

Ben bayana bir verdim, öbürler baya iki
Sen bize ya üç verdin, ya daha çok galiba.
Hepsi de baydan sana dönüp geldiler geri
Halbuki daha önce benimdiler pekâlâ.

Eğer ben yahut bayan, bir tesadüf olur da,
 Karışarak bu işe bir müşküle uğrarsak
 Bay güveniyor sana, onları böyle darda
 Bırakmaz kurtarırısın, bizim gibi alnı ak.

Eğer anlayışında yanılmış değilsem ben
 (Bayan hırs nöbetine tutulmadan çok evvel)
 Araya girip öyle bir dikilmişsin ki sen
 Bayı bizleri onu ayırmışsın mükemmel.

Sakın ha, bay bilmesin sevdiğini bayanın
 Onları o kadar çok: bu sır olup kalmalı;
 Herkeslerden gizlemenin, iyice saklamanın
 Zahmeti sana, bir de bana kalan dost malı.

Kıral ellerini uğuşturarak “Bu, elimize geçen delillerin
 en mühimmi, onun için artık jüri kararını...”

Alice “İçlerinden biri olsun çıkıp da bu manzumenin
 mânasını anlatabilirse, ona benden beş kuruş!” dedi. (Son
 birkaç dakikadır öyle büyümüşü ki Kıralın sözünü kes-
 mekten hiç çekinmemişti.) “*Bana sorarsanız bir damlacık
 bile mânası yok derim!*”

Jüri âzaları hemen taş tahtalarına (“Ona sorarsanız bir
 damlacık bile mânası yok *diyor*” diye yazdılar; fakat birisi
 olsun manzumeyi izah etmeye yeltenmedi.

Kıral “Eğer yazılanlarda mânadan eser yoksa isa-
 bet, hiç olmazsa mâna aramak zahmetinden kurtulmuş
 oluruz.” Sonra, kâğıdı dizlerinin üstüne yayıp tek gözle
 süzdü: “Ama, doğrusunu isterseniz, ben bir mâna çıkar-
 mıyor değilim... *yüzmek işini beceremezmişim ben...*” Oğlana
 dönerek “Sen yüzmeye bilmezsin değil mi?”

Oğlan acı acı başını salladı. “Yüzecek gibi duruyor muyum?” diye cevap verdi. (Kartondan yapılmış olduğu için *durmuyordu* tabii.)

Kıral “Buraya kadar iyi” diyerek öbür mısraları kendi kendine mırıldandı: “*Sanki bilmiyormuşuz hiç görmüyormuşuz biz.* Bunu tabii jüri söylüyor. *Ben bayana bir verdim, öbürleri baya iki.* Bu da çörekleri ne yaptığını anlatıyor olmalı.”

Alice “Ama sonra, *hepsi de baydan dönüp geldiler sana geri diyor,*” dedi.

Kıral keyifli keyifli, masa üzerindeki çörekleri göstererek “İşte buradalar ya!” dedi. “Bundan daha açık bir şey olamaz. Sonra, *bayan hırs nöbetine tutulmadan çok önce,* sözleri... sen hiç hırslanmadındı değil mi şekerim?” diye Kıraliçeye sordu.

Kıraliçe gazapla “Hayır!” diyerek Kertenkelenin kafasına bir mürekkep hokkası fırlattı. (Zavallıcık hiç iz bırakmadığını görünce tahtasına parmakla yazı yazmayı bırakmıştı; ama hemen yine yazmaya başladı, kuruyuncaya kadar da suratından akan mürekkebi kullandı.)

Kıral gülümseyerek etrafına baktı, “Öyleyse bu sözler sana değil!” dedi. Ortalığa bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Kıral gücümüş gibi “Bu bir kelime oyunu olacak!” dedi, herkes de güldü.

Kıral, o gün belki yirminci defa olarak, “Jüri artık kararını bildirsin!” diye emir verdi.

Kıraliçe “Olmaz olmaz!” diye haykırdı. “Önce hüküm yerine getirilsin, sonra karar bildirilsin!”

Alice yüksek sesle “Ne saçma iş bu!” dedi. “Önce hüküm yerine getirilecekmiş!” Kraliçe hiddetten mosmor kesilerek:

“Dilini tut sen!” dedi.

Alice “Tutmayacağım işte” diye cevap verdi.

Kraliçe avazı çıktığı kadar, “Uçurun kafasını!” diye haykırdı. Kimse yerinden kıılmadı.

Alice “Senin sözüne kim aldırır?” dedi. (Bu ara tam boyunu bulmuştu.) “Bir deste iskambil kâğıdından başka bir şey değilsiniz ki siz!”

Bunu derdemez bütün deste Alice’in üstüne dökülmeğe bağladı. Alice, yarı korku yarı kızgınlıkla, bir çığlık atarak iskambilleri savurmaya çalıştığı sırada bir de baktı ki başı ablasının dizinde, nehir kıyısında yatıyor, ablası da ağaçlardan düşen kuru yaprakları eliyle hafifçe itiyor. Sonra Alice’e “Uyansana artık cicim!” dedi. “Öyle uzun uyudun ki!”

Alice “Aman öyle acayip bir rüya gördüm ki!” diyerek şu okuduğumuz acayip maceranın hatırlıyabildiği kadarını ablasına anlattı, bitirdiği zaman ablası onu öptü ve, “*Sahiden* acayip bir rüyaymış” dedi, “ama şimdi koş da kahvaltını et, geç oldu.” Alice yerinden fırladı, koşmağa başladı, koşarken de “Ne işitilmedik rüyaydı” diye düşünüyordu.

Alice gittikten sonra ablası başını eline dayayıp batan güneşi seyretmeye ve Alice’in maceralarını düşünmeye başladı, düşünürken o da şu rüyaya daldı:

Önce küçük Alice’i düşündü, ellerini dizlerinde kenetlemiş, uyanık parlak gözlerle kendi gözlerine bakıyordu, sesini duyar gibi oluyor, ikide bir önüne düşen bir demet saçı arkaya atmak için o küçük başını silkişini görür gibi oluyordu, orada öyle kulak kesilmiş dururken Alice’in rüyasındaki küçük mahlûklar canlanıverdi.

Beyaz Tavşan acele geçip giderken ayağının dibindeki uzun otlar hışırdaydı, korkak Fare biraz ötedeki su birikintisinden şıpır şıpır yürüdü geçti; Mart Tavşanı ile arkadaşları sonu hiç gelmeyen kahvaltılarını paylaştılar; Kıraliçe-

nin kulak tırmalayan sesi ile zavallı misafirlerini idama mahkûm ettiğini duyar gibi oldu; bir kere daha etrafında tabaklar çanaklar uçar dururken yavru domuz Düşesin kucığında aksırdı; bir kere daha Ejder feryad etti, Kertenkele taş tahtasının kalemını gıcırdattı; susturulan kobaylar derinden derine ses verdiler; bunlara zavallı Yalancı Kaplumbağanın uzaktan uzağa duyulan hıçkırıkları karıştı.

Öylece gözleri kapalı otururken sahiden Harikalar Ülkesindeyim sandı; ama biliyordu ki gözlerini bir açsa, her şey aslındaki donuk rengini alacak: otlar rüzgârda hışırdıyor, havuz sallanan sazlara uyarak şıpırdıyor olacak; çay fincanlarının şıkırtısı yerine koyun çingiraklarının sesi, Kıraliçenin feryatları yerine çobanın haykırışı duyulacak; yavru domuzun aksırığı Ejderin haykırışı, hulâsa bütün o acayip sesler yerine (biliyordu ki) durmadan işleyen çiftliğin gürültüsü patırdısı gelecek! Yalancı Kaplumbağanın hıçkırıklarının yerini de uzaktan uzağa ineklerin böğürmesi alacaktır.

Nihayet, bu küçük kardeşin nasıl büyüüp ileride kendisi gibi bir kadın olacağını düşündü: nasıl, daha olgun yaşlarda da, çocukluk çağının o saf ve sevgi dolu kalbini taşıyacağını; nasıl, etrafına başka küçükler toplayıp, onların uyanık gözlerini garip masallarla (belki yıllar önceki Harikalar Ülkesinin rüyası ile) parlatacağını; kendi küçüklüğünü ve o mesut yaz günlerini hatırlıyarak nasıl, onların çocuk dertleriyle dertlenip çocuk sevinçleriyle sevineceğini düşündü.

